

การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

สารนิพนธ์

ของ

พันโทหญิง ดารณี ปัทธิสามะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2550

การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

บทคัดย่อ
ของ
พันโทหญิง ดารณี ปัทธิสามะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2550

ดารณี ปัทนิสามะ. (2550) การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

เตรียมทหาร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ
สุภากิจ.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร 3 ด้าน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินและรับรองคุณภาพ และเพื่อเปรียบเทียบศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ตามความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนเตรียมทหาร จำแนกตามสถานภาพ หน่วยงาน และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในโรงเรียนเตรียมทหาร ปีการศึกษา 2549 จำนวน 216 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.84 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการควบคุมคุณภาพ ด้านการประเมินและรับรองคุณภาพ และด้านการตรวจสอบและการปรับปรุงคุณภาพ
2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร โดยรวม และ 3 ด้าน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินและรับรองคุณภาพ ตามความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนเตรียมทหาร พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกัน หน่วยงานต่างกัน และ ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม และ 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF EDUCATION QUALITY ASSURANCE IMPLEMENTATIONS
AT THE ARMED FORCES ACADEMIES PREPARATORY SCHOOL

AN ABSTRACT

BY

Lt. Col. Daranee Patthisama

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2007

Daranee Patthisama. (2007). *A Study of Education Quality Assurance Implementations at the Armed Forces Academies Preparatory School*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University, Project Advisor: Asst. Prof. Dr. Vira Supakit.

The purposes of this study were to study the education quality assurance implementations at the Armed Forces Academies Preparatory School - AFAPS in 3 aspects, i.e. quality control, quality audit and improvement, and quality assessment and accreditation; compare the study of education quality assurance implementations at the AFAPS by status (administrator, lecturer, and serviceman), type of work unit (training-education, education support), and time in service (low, moderate, and high). A stratified random sample of 216 military personnel at the AFAPS in the B.E. 2549 academic year was used for this study. A Likert-type questionnaire was used to collect data. It had an alpha coefficient of 0.84. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, and One-Way ANOVA.

The results of the study were as follows.

1. The quality assurance implementations at the Armed Forces Academies Preparatory School as a whole and individual 3 aspects were at a high level. The rank order of the 3 aspects was: quality control, quality assessment and accreditation, and quality audit and improvement.

2. Comparisons of the perceptions of the military personnel on the quality assurance implementations at the AFAPS revealed that the quality assurance implementations at the AFAPS, as a whole and individual aspects, were not perceived differently by the military personnel with different status, different type of work unit, and different time in service.

การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

สารนิพนธ์

ของ

พันโทหญิง ดารณี ปัทธิสามะ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบได้พิจารณา
สารนิพนธ์ เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ของ
พันโทหญิง ดารณี ปัทธิสามะ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศรแสงศักดิ์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานิธิ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ พิจารณาตรวจสอบ แก้ไขตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานิธิ อาจารย์ ดร. ราชนันท์ บุญธิมา และอาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ กรรมการสอบโครงการ สารนิพนธ์ และกรรมการสอบสารนิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการจัดทำสาร นิพนธ์ ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ผู้วิจัยมีความรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาจาก คณาจารย์ภาควิชาการบริหารศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และให้ความเมตตาแก่ ผู้วิจัยตลอดมา จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์ นาวาอากาศเอก สถาพร แจ่มจันทร์ รองหัวหน้าคณะทำงานประกันคุณภาพ การศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร นาวาเอกหญิง อรสา ดุรงค์เดช ผู้อำนวยการกองวิชา ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนเตรียมทหาร และนาวาเอกหญิง เรณู จิรศัทธรรม รองผู้อำนวยการกอง สถิติและประเมินผล โรงเรียนเตรียมทหาร ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แก้ไขเครื่องมือการวิจัยให้มี ประสิทธิภาพเที่ยงตรง

ขอขอบพระคุณ นาวาอากาศเอก สถาพร แจ่มจันทร์ นาวาเอกหญิง วิลาวัลย์ ธนาเสริมสวย และคณะทำงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ และสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลตามกระบวนการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอกราบขอบพระคุณผู้บัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร หัวหน้าหน่วยขึ้นตรงโรงเรียนเตรียม ทหาร คณะครู-อาจารย์ และบุคลากรทุกคนในโรงเรียนเตรียมทหาร ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล อำนาจความสะดวกในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นองค์ประกอบแห่งความสำเร็จใน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ประโยชน์และคุณค่าทั้งปวงอันเกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีทั้งปวงแด่ คณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ คุณพ่อคุณแม่ บุพการีผู้ให้กำเนิด ผู้มีพระคุณ และผู้เป็นที่รัก ของผู้วิจัย

พันโทหญิง ดารณี ปัทมิสามะ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ..... 1
	ภูมิหลัง..... 1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย..... 3
	ความสำคัญของการวิจัย..... 3
	ขอบเขตของการวิจัย..... 4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย..... 4
	ตัวแปรที่ศึกษา..... 4
	นิยามศัพท์เฉพาะ..... 5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 9
	สมมติฐานการวิจัย..... 10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 11
	โรงเรียนเตรียมทหาร..... 12
	ประวัติความเป็นมา..... 12
	การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา..... 16
	การประกันคุณภาพการศึกษา..... 29
	ความหมายคุณภาพ คุณภาพการศึกษา..... 30
	ความหมายของคุณภาพ..... 32
	ความหมายคุณภาพการศึกษา..... 33
	ความสำคัญและแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา..... 34
	ความสำคัญ..... 35
	แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา..... 36
	แนวคิดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา..... 39
	วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง..... 42
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	งานวิจัยในประเทศ.....	44
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	46
3	วิธีดำเนินการวิจัย	48
	การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	48
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
	การจัดกระทำข้อมูล.....	51
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	73
	สรุปการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
	อภิปรายผล.....	75
	ข้อเสนอแนะ.....	78
	บรรณานุกรม	80

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	87
ภาคผนวก ก	87
ภาคผนวก ข	98
ภาคผนวก ค	100
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	106

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ หน่วยงาน และประสบการณ์การทำงาน.....	54
2	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน.....	55
3	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการ ควบคุมคุณภาพการศึกษาและการเตรียมการจำแนกเป็นรายข้อ.....	56
4	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการ ตรวจสอบและการปรับปรุงคุณภาพจำแนกเป็นรายข้อ.....	61
5	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการ ประเมินและรับรองคุณภาพจำแนกเป็นรายข้อ.....	65
6	การเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เตรียมทหารจำแนกตามสถานภาพบุคลากรของโรงเรียนเตรียมทหาร โดยรวมและรายด้าน.....	68
7	การเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เตรียมทหารจำแนกตามสถานภาพบุคลากรโดยรวมและรายด้าน.....	69
8	การเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพของบุคลากร โดยรวมและรายด้าน.....	70
9	การเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เตรียมทหารจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน.....	71
10	การเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เตรียมทหารจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน.....	72

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2	แผนผังการจัดองค์กรโรงเรียนเตรียมทหาร.....	16
3	แผนภาพหลักการของการบริหารงาน.....	19

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

"การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนา ความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วย พลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศชาติก็ย่อมทำได้ โดยสะดวกราบรื่นได้ผลที่แน่นอน และรวดเร็ว " (พระราชดำรัส พระราชทานแก่ครูใหญ่ และนักเรียน ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต 22 กรกฎาคม 2520: ออนไลน์)

ในการพัฒนาประเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาทุกด้านทั้งในด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เพราะการพัฒนาทุกด้านต้องอาศัยคนเป็นปัจจัยสำคัญและต่างทราบดีว่าทุกคนทำงานอย่างหนัก เพื่อดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เพราะเชื่อมั่นว่าจะแก้ปัญหาวิกฤตทางการศึกษาอันจะส่งผลต่อการพัฒนาทุกด้านและถ้าได้นำไปปฏิบัติอย่างมุ่งมั่นถูกต้องแล้ว จะทำให้การศึกษาของไทยเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก (สมชัย ละครวงษ์. 2544: บทนำ)

ความต้องการในเรื่องคุณภาพการศึกษา มีมาทุกยุคทุกสมัยนับจากอดีตจนถึงปัจจุบันบุคคลในวงการศึกษาได้คิดค้นและแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนบรรลุคุณภาพตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่ตั้งไว้ เช่น การอบรมครู การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน การตั้งเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ ด้านอาคารสถานที่ ด้านห้องเรียน ด้านวัสดุครุภัณฑ์ และเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งวิธีการเหล่านี้ เป็นการควบคุมคุณภาพการศึกษาเฉพาะด้าน และละเลยความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นสถานศึกษา จึงส่งผลให้คุณภาพของโรงเรียนและคุณภาพของนักเรียนบรรลุถึงมาตรฐานที่ตั้งไว้เพียงบางส่วนเท่านั้น (กรมวิชาการ. 2545: คำชี้แจง)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดไว้ในมาตรา 47 ระบุให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน ระบบประกันคุณภาพภายนอก และกำหนดไว้ในมาตรา 48 ระบุว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ให้มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก (กรมวิชาการ. 2544: 1)

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นเครื่องมือการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเน้นการประกันคุณภาพกระบวนการบริหารและการให้บริการทางการศึกษาทั้งระบบ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เกิดความมั่นใจในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา เชื่อถือในคุณภาพของสถานศึกษา เนื่องจากสภาพแวดล้อมของระบบการศึกษาในปัจจุบัน มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมเรียกร้องให้สถาบันการศึกษาผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพควบคู่ไปกับการให้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ (เข้มทอง ศิริแสงเลิศ. 2540: บทนำ)

โรงเรียนเตรียมทหารเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อกรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด สังกัดกระทรวงกลาโหม เป็นสถาบันการศึกษาของกองทัพ จัดการศึกษาอยู่ในระดับเตรียมอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี โรงเรียนต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และรายงานผลการดำเนินงานตามสายการบังคับบัญชาจนถึงกระทรวงกลาโหมทุกสิ้นปีการศึกษา เพื่อเป็นหลักประกันสำหรับผู้เรียน ผู้ปกครอง สังคมและชุมชน ที่ให้ความไว้วางใจในการจัดการศึกษา นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนเตรียมทหาร ซึ่งมีภารกิจให้การศึกษากับนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 ของกระทรวงศึกษาธิการ ในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และวิชาทหาร ดำรงไว้ เพื่อให้เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและทัศนคติพื้นฐาน พร้อมทั้งจะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความก้าวหน้าทั้งในด้านความรู้ อุปลิขัย และคุณสมบัติของผู้นำหน่วย มีความสามารถที่จะศึกษาต่อในโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจได้ หลักสูตรของโรงเรียนเตรียมทหารได้ถูกกำหนดขึ้นโดยยึดถือหลักของการต่อเนื่องและสอดคล้องคือ สอดคล้องกับหลักสูตรช่วงชั้นที่ 4 ของกระทรวงศึกษาธิการ เพิ่มเติมสาขาวิชาการทหาร ตำรวจ และสาระวิชาการที่จำเป็นสำหรับผู้ที่จะสำเร็จไปประกอบอาชีพทหาร ตำรวจ ในระดับผู้นำหน่วย พร้อมทั้งต้องคำนึงถึงความต่อเนื่องกับสาระวิชาในโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจด้วย

โรงเรียนเตรียมทหารได้ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยได้ดำเนินการพร้อมกันทั้งระบบตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันการศึกษาของกองทัพ โดยถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเปิดเผยต่อสาธารณชนได้ มีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในตามวงจรคุณภาพของเดมมิง คือ Plan (วางแผน) – Do (ปฏิบัติ) – Check (กำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ) – Action (ปรับปรุงพัฒนา) มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และมี

การประเมินคุณภาพโดยคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของกองทัพ โดยมีการควบคุมคุณภาพ คือ การกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้สู่มาตรฐานตามองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ แผนดำเนินการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการบริหาร การจัดการทางวิชาการ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดขึ้นในแต่ละองค์ประกอบ และการประเมินและรับรองคุณภาพว่าโรงเรียนจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ในด้านการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินและรับรองคุณภาพ ตามแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินและรับรองคุณภาพ ของโรงเรียนที่กำหนด ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการพิจารณา กำหนดแนวทางและส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุผลและมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัยมีดังนี้

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารใน 3 ด้าน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินและรับรองคุณภาพ
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ใน 3 ด้าน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินและรับรองคุณภาพ ตามความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนเตรียมทหาร จำแนกตามสถานภาพ หน่วยงาน และประสบการณ์การทำงาน

ความสำคัญของวิจัย

ผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเตรียมทหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำผลการศึกษาไปใช้ในการวางแผน พัฒนา การบริหาร ปรับปรุงวิธีการ และการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร 3 ด้าน คือ 1) การควบคุมคุณภาพ 2) การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ 3) การประเมินและรับรองคุณภาพ

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในโรงเรียนเตรียมทหาร ปีการศึกษา 2549 จำนวน 440 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ในโรงเรียนเตรียมทหาร ปีการศึกษา 2549 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจีซี และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างต่ำ 205 คน ผู้วิจัยเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 ได้กลุ่มตัวอย่าง 225 คน แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายจากรายชื่อโดยใช้หน่วยงานเป็นชั้น (Strata)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 สถานภาพ

1.1.1 ผู้บริหาร

1.1.2 ครู - อาจารย์

1.1.3 เจ้าหน้าที่

1.2 หน่วยงาน

1.2.1 หน่วยงานฝึก - ศึกษา

1.2.2 หน่วยงานสนับสนุนการศึกษา

1.3 ประสบการณ์การทำงาน

1.3.1 น้อย

1.4.2 ปานกลาง

1.4.3 มาก

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา 3 ด้าน

1. การควบคุมคุณภาพ

2. การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ

3. การประเมินและรับรองคุณภาพ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายคำศัพท์ในการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ดังนี้

1. **โรงเรียนเตรียมทหาร** หมายถึง สถาบันการศึกษาระดับเตรียมอุดมศึกษา (มัธยมศึกษาตอนปลาย (ปีที่ 4 ถึง ปีที่ 6) สังกัดกรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด ตั้งอยู่ที่ 9 หมู่ 10 ตำบลศรีกะอาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

2. **การประกันคุณภาพการศึกษา** หมายถึง การมีระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการดำเนินงานในแต่ละองค์ประกอบตามดัชนีบ่งชี้ที่กำหนดเพื่อเป็น หลักประกันแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มั่นใจว่าโรงเรียนเตรียมทหาร สามารถให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มี คุณภาพ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก

3. **การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา** หมายถึง สภาพการปฏิบัติ การ จัดดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนใน 3 ด้าน คือ การควบคุมคุณภาพ การ ตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินและรับรองคุณภาพ

3.1 **การควบคุมคุณภาพ** หมายถึง การกำหนดมาตรฐานคุณภาพและพัฒนา สถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐานตามองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินงาน การเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การบริหารทางวิชาการ การบริหาร และการจัดการ การเงินและงบประมาณ ทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ คุณภาพผู้สำเร็จ การศึกษา ประกอบด้วย

3.1.1 **การศึกษาและการเตรียมการ** หมายถึง การพัฒนาผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ การมีส่วนร่วม ตลอดจนการยอมรับในการประกันคุณภาพ การศึกษา โดยการจัดประชุม สัมมนา อบรม การศึกษาดูงาน และการประชาสัมพันธ์ ข่าวสาร ให้ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

3.1.2 **การวางแผน** หมายถึง การกำหนดเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน เพื่อ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพเข้าสู่มาตรฐานตามองค์ประกอบคุณภาพการศึกษาที่ กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม

3.2 **การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ** หมายถึง การดำเนินงานของ คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถาบันการศึกษาในการตรวจสอบและติดตามผลการ ดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดขึ้นในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อปรับปรุงพัฒนามาตรฐาน การศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดและมุ่งไปสู่มาตรฐานที่ต้องการ

3.2.1 การตรวจสอบ หมายถึง การร่วมกันตรวจสอบคุณภาพเพื่อพัฒนาปรับปรุง และประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน วาง แผนการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา คือมีการกำหนดขั้นตอน วัตถุประสงค์การประเมิน และกำหนด มาตรฐานคุณภาพและตัวชี้วัด เกณฑ์ประเมิน

3.2.2 การปรับปรุงคุณภาพ หมายถึง การรวบรวมข้อมูลและปรับปรุงการ ปฏิบัติงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด มีขั้นตอนการดำเนินงาน คือมีการสรุปรายงานผลการ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการ เพื่อนำผลการประเมินมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ไม่ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไปดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนให้ สูงขึ้น

3.3 การประเมินและรับรองคุณภาพ หมายถึง การดำเนินการประกันคุณภาพ ภายนอก โดยสำนักรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพเพื่อประเมินและรับรองว่าสถานศึกษาจัด การศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย ก่อนการตรวจเยี่ยม ระหว่าง การตรวจเยี่ยม และหลังการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

3.3.1 ก่อนการตรวจเยี่ยม หมายถึง ผู้บริหารหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง เตรียมการ ด้านเอกสาร จัดทำรายงานประเมินตนเอง (SAR) จัดเตรียมเอกสารอ้างอิง ข้อมูลการดำเนินการรองรับ การประเมิน จัดเตรียมบุคลากร ทำหน้าที่ผู้ประสานงานกับคณะผู้ประเมิน ทำความเข้าใจกับบุคลากร เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพและซักซ้อมความเข้าใจต่อการดำเนินการภารกิจของหน่วย จัดเตรียม สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคณะผู้ประเมิน

3.3.2 ระหว่างการตรวจเยี่ยม หมายถึง ผู้บริหารหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องให้ ความร่วมมือร่วมรับฟังคณะผู้ประเมินชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการประเมิน จัดให้มีผู้ประสานงานทำ หน้าที่ตลอดช่วงการตรวจเยี่ยม การให้ความร่วมมือในการตรวจสอบและอำนวยความสะดวกในการ รวบรวมข้อมูลหลักฐานตามสภาพจริง รับฟังข้อมูลป้อนกลับจากคณะผู้ประเมินเพื่อสิ้นสุดการตรวจ เยี่ยม ตลอดจนเปิดโอกาสให้ซักถามหรือขอความเห็นเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

3.3.3 หลังการตรวจเยี่ยม หมายถึง ผู้บริหารหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องนำผลการ ประเมินเข้าสู่การประชุม สัมมนา เพื่อวางแผน ปรับปรุงการดำเนินการภารกิจอย่างเป็นรูปธรรม และ พิจารณาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างขวัญและกำลังใจโดยแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานชื่นชมผลสำเร็จที่ เกิดขึ้น และตระหนักว่าทั้งหมดมาจากความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย

4. สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งบุคลากรของโรงเรียนเตรียมทหาร โดยแบ่งออกเป็น

4.1 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการบริหารของสถานศึกษาและผู้อำนวยการกองต่าง ๆ ในโรงเรียนเตรียมทหาร ได้แก่ ผู้บัญชาการโรงเรียน รองผู้บัญชาการโรงเรียน เสนาธิการโรงเรียน ผู้อำนวยการกองวิชา รองผู้อำนวยการกองวิชา ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองวิชา อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากองของส่วนราชการต่าง ๆ ในโรงเรียนเตรียมทหาร

4.2 ครู - อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนเตรียมทหาร ได้แก่ กองวิชาคณิตศาสตร์ กองวิชาวิทยาศาสตร์ กองวิชาสังคมศาสตร์ กองวิชาภาษาไทย กองวิชาภาษาต่างประเทศ กองวิชาพลศึกษา กองจิตวิทยาและแนะแนว และ กองวิชาศิลปศึกษา

4.3 เจ้าหน้าที่ หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนเตรียมทหารในด้านงานธุรการ สารบรรณ และด้านสนับสนุนการเรียนการสอน แต่ไม่มีหน้าที่ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ นายทหารชั้นสัญญาบัตร และนายทหารชั้นประทวน

5. หน่วยงาน หมายถึง หน่วยขึ้นตรงในโรงเรียนเตรียมทหารเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร แบ่งตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ในงานวิจัยนี้จำแนกเป็น

5.1 หน่วยงานฝึก - ศึกษา หมายถึง หน่วยขึ้นตรงที่มีภารกิจในการฝึก และจัดการศึกษาให้กับนักเรียนเตรียมทหาร ได้แก่ ส่วนการศึกษา (สศศ.๙) , กรมนักเรียน (กรม นร.๙) และ กองพลศึกษา (กพล.๙)

5.2 หน่วยงานสนับสนุนการศึกษา หมายถึง หน่วยขึ้นตรงที่มีภารกิจในงานบริการ และสนับสนุน งานด้านการฝึกและการจัดการศึกษา ได้แก่ กองบัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร (บก.รร.ตท.) , กองสนับสนุน (กสน.๙) , กองสถิติและประเมินผล (กสป.๙) และกองพยาบาล (กพบ.๙)

6. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลา นับตั้งแต่ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เข้าทำงานที่โรงเรียนเตรียมทหารจนถึงปัจจุบันโดยนับเป็นปี และแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม คือ

6.1 น้อย (ต่ำกว่า 12 ปี)

6.2 ปานกลาง (12 – 20ปี)

6.3 มาก (มากกว่า 20 ปี)

กรอบความคิดในการวิจัย

จากเอกสารของกรมสามัญศึกษา (2542ข: 23-25) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานประกันคุณภาพ มีความจำเป็นที่ต้องมีความพร้อมในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินและรับรองคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิด

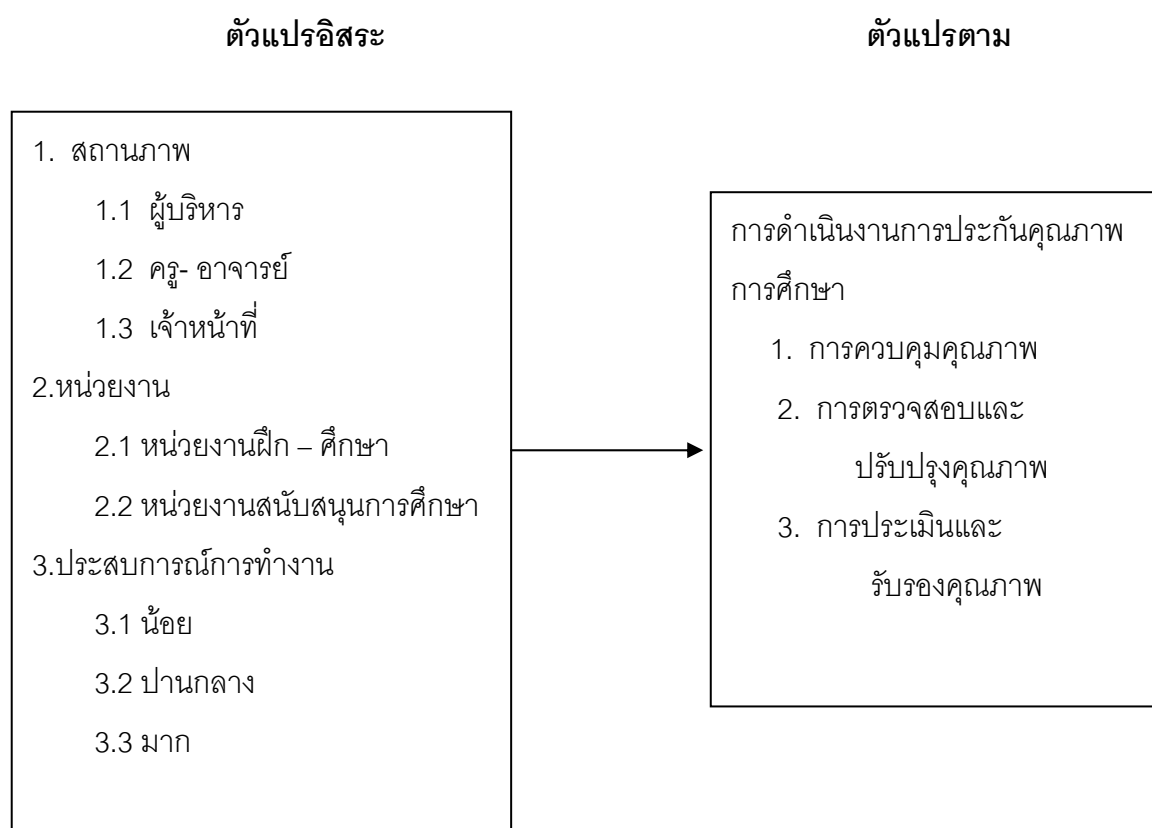
ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 3 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านมีหลักการดำเนินงานดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ คือ การดำเนินการตามกระบวนการศึกษา และเตรียมการของขั้นตอนการควบคุมคุณภาพการศึกษา มีขั้นตอนการดำเนินงานคือ ตั้งคณะทำงานศึกษา และพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ให้การศึกษาแก่ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และตั้งคณะกรรมการคณะอนุกรรมการในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา (กรมสามัญศึกษา 2542ก: 4)
2. การตรวจสอบและปรับปรุง คือการดำเนินประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาหรือต้นสังกัด เพื่อยืนยัน ช่วยเหลือ สนับสนุน เฝ้าระวัง ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดมุ่งไปสู่มาตรฐาน คือการตรวจสอบการดำเนินงานทั้งระบบด้วยตนเองของโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542ค: 4)
3. การประเมินและรับรองคุณภาพ สถานศึกษาที่พร้อมรับประเมินภายนอก พิจารณาจากการมีระบบการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย ระบบการพัฒนาคุณภาพโดยการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาที่ควรจะเป็น จัดระบบการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานตามวิถีทางที่กำหนด และสถานศึกษาจัดทำรายการประเมินตนเองในแต่ละปีการศึกษา คือ การจัดทำรายงานประจำปีของรายงานการประเมินตนเอง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2545: 3)

ด้านตัวแปรอิสระ สถานภาพ ดวงดาว ทองผ่อง (2545: 108) พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการประกันคุณภาพภายในโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน งานวิจัยของ สุพรรณ กิ่งมิ่งแฮ (2543: 98) พบว่า ผู้บริหารเห็นว่าการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของ ระบบคุณภาพในโรงเรียน โดยรวมทั้ง 7 ขั้นตอน มากกว่าครูอาจารย์ และงานวิจัยของ รัตนา เอี่ยมสุวรรณ (2543: บทคัดย่อ) พบว่าข้าราชการครูที่มีสถานภาพต่างกัน เห็นว่าการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน แตกต่างกัน งานวิจัยของ สมบูรณ์ ฐวสินธุ์ (2539: บทคัดย่อ) พบว่า การบริหารงานในหน่วยงานแตกต่างกัน งานวิจัยของ ชำนาญ อยู่แพ (2544: 165) พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนข้าราชการครูมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง งานวิจัยของ จตุพล ยงศรี (2547: บทคัดย่อ) พบว่า บุคลากรโรงเรียนนายเรืออากาศมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน ส่วนตัวแปร สถานภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของ ชวลิต ศรีพวงผกาพันธ์

(2543: 104) ปัญญา ปรารค์ทอง (2545 : 120) และพินิจ รัตนะสุขจิตต์ (2544 : 92) ซึ่งได้ใช้
ประสบการณ์ในการทำงานเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษา

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อศึกษาการดำเนินงานประกัน
คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการศึกษาไว้ ดังนี้

1. บุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 3 ด้าน แตกต่างกัน
2. บุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารที่อยู่ในหน่วยงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 3 ด้าน แตกต่างกัน

3. บุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 3 ด้าน แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินการงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าหนังสือเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดกรอบการศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ดังนี้

1. โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร
 - 1.1 ความเป็นมาของโรงเรียนเตรียมทหาร
2. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร
3. การประกันคุณภาพการศึกษา
 - 3.1 ความหมายของคุณภาพ และคุณภาพการศึกษา
 - 3.2 ความสำคัญและแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 3.3 แนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
4. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร
 - 4.1 สถานภาพ
 - 4.2 หน่วยงาน
 - 4.3 ประสิทธิภาพการทำงาน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

1. โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร

1.1 ความเป็นมาของโรงเรียนเตรียมทหาร

โรงเรียนเตรียมทหารเป็นสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด และเป็นสถาบันการศึกษาแห่งเดียวในประเทศไทยที่เป็นศูนย์รวมเอา

โรงเรียนเตรียมนายร้อย โรงเรียนเตรียมนายเรือ และโรงเรียนเตรียมนายเรืออากาศ มาไว้ ณ ที่แห่งเดียวกัน แล้วใช้ชื่อว่า “โรงเรียนเตรียมทหาร” (ประพันธ์ เคลือบมาศ. 2530: บทนำ)

ประวัติการก่อตั้งโรงเรียนเตรียมทหาร

ในปี พ.ศ. 2479 รัฐบาลได้ปรับปรุงแผนการศึกษาของชาติ ให้ยุบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 7 และมัธยมศึกษาปีที่ 8 ของการศึกษาสายสามัญศึกษา และจัดการศึกษาสายอาชีวศึกษา นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถรับราชการและประกอบอาชีพได้ หากประสงค์จะศึกษาในชั้นอุดมศึกษา ของแต่ละแห่งก่อนโดยใช้เวลาศึกษา 2 ปี

ปี พ.ศ. 2481 กองทัพบกได้จัดตั้งโรงเรียนเตรียมทหารบก มีนักเรียน 18 รุ่น

ปี พ.ศ. 2480 กองทัพเรือได้จัดตั้งโรงเรียนเตรียมทหารเรือ มีนักเรียน 18 รุ่น

ปี พ.ศ. 2489 กองทัพอากาศได้จัดตั้งโรงเรียนเตรียมนายเรืออากาศ มีนักเรียน 2 รุ่น

ปี พ.ศ. 2501 ได้รวมโรงเรียนเตรียมนายร้อย โรงเรียนเตรียมนายเรือและโรงเรียนเตรียมนายเรืออากาศ จัดตั้งเป็นโรงเรียนเตรียมทหาร เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2501 โดยในปีแรกได้ใช้สถานที่อาคารกองการศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ตึกแดง) ถนนราชดำเนินนอกกรุงเทพมหานคร เป็นที่ตั้งชั่วคราว คณะรัฐมนตรีได้ลงมติ เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2501 ให้หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหารเท่าหลักสูตรประโยคเตรียมอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ปี พ.ศ. 2504 ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารโรงเรียนเตรียมทหาร ถนนพระราม 4 เมื่อ 8 มกราคม 2504 โรงเรียนเตรียมทหารจึงได้เริ่มย้ายจากที่ตั้งชั่วคราวจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าสู่ที่ตั้งถนนพระราม 4 เมื่อ 25 ธันวาคม 2505 นักเรียนเตรียมทหารที่ย้ายมารุ่นแรกคือนักเรียนเตรียมทหารรุ่นที่ 3

ปี พ.ศ. 2506 กรมตำรวจ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติในปัจจุบัน) ได้ขอให้โรงเรียนเตรียมทหารรับนักเรียนส่วนหนึ่งของกรมตำรวจ เพื่อส่งเข้าศึกษาในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ปี พ.ศ. 2524 กระทรวงศึกษาธิการประกาศเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาแห่งชาติจากระบบ 7-3-2 มีชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 ปี และจากระบบ 6-3-3 มีชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี สภาฯ โหมมมีมติให้ดัดรับนักเรียนเตรียมทหาร เพื่อดำเนินการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่โดยรับนักเรียนที่สำเร็จ

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมาเรียนรวมกันที่โรงเรียนเตรียมทหาร 1 ปี จึงเป็นปีที่พิเศษ มีนักเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 23 เพียงรุ่นเดียว วันที่ 30 กันยายน 2524 กองบัญชาการทหารสูงสุด ออกคำสั่งแปรสภาพ “โรงเรียนเตรียมทหาร” เป็น “โรงเรียนรวมเหล่า”

ปี พ.ศ. 2526 ได้ทำพิธีเปิดโรงเรียนรวมเหล่า เมื่อ 19 พฤษภาคม 2526 และเมื่อปี พ.ศ. 2527 “โรงเรียนรวมเหล่า” เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนเตรียมทหาร” เมื่อ 23 กุมภาพันธ์ 2527 นักเรียนรวมเหล่ารุ่นที่ 1 เปลี่ยนเป็นนักเรียนเตรียมทหารรุ่นที่ 24 พลเอกอาทิตย์ กำลังเอก สั่งการในที่ประชุมผู้บัญชาการเหล่าทัพ เมื่อ 14 พฤศจิกายน 2527 โรงเรียนเตรียมทหารรับนักเรียนแพทย์ทหารชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้าเข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2528

ปี พ.ศ. 2530 กระทรวงกลาโหมได้ออกคำสั่ง (เฉพาะ) ที่ 48/30 ลงวันที่ 21 เมษายน 2530 ให้โรงเรียนเตรียมทหาร จัดหลักสูตรการศึกษาระบบใหม่ 2 ชั้นปี ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 และ 6

ปี พ.ศ. 2543 โรงเรียนเตรียมทหาร ได้ย้ายที่ตั้งเดิมที่ถนนพระราม 4 แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ไปอยู่ ณ ที่ตั้งใหม่ ตำบลศรีกะอาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ปี พ.ศ. 2546 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้โรงเรียนเตรียมทหาร เปลี่ยนแปลงหลักสูตร จากเดิมใช้ระยะเวลาศึกษา 2 ชั้นปี เป็นใช้ระยะเวลาศึกษา 3 ชั้นปี เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาของชาติ และเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมากองบัญชาการทหารสูงสุดได้ออกคำสั่ง (เฉพาะ) ที่ 161/46 ลงวันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2546 ให้โรงเรียนเตรียมทหารใช้หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช 2546 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 จนถึงปัจจุบันนี้ (ส่วนการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร 2548: 121-122)

ปรัชญา สามัคคี มีความรู้ คู่คุณธรรม

ปณิธาน โรงเรียนเตรียมทหาร คือ สถาบันหลักที่เป็นต้นกำเนิดในการผลิตนายทหารนายตำรวจ ให้มีความสามัคคี แข็งแรง อดทนทั้งร่างกาย และจิตใจ มีวินัย ยึดมั่นในระบบเกียรติศักดิ์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญา เฉลียวฉลาด มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความคิดริเริ่ม สามารถวิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล มีความรู้ ความสามารถศึกษาต่อโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ

วิสัยทัศน์ โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร จะผลิตนักเรียนให้ได้มาตรฐานทางวิทยาการสายวิทยาศาสตร์ โดยให้มีความเป็นเลิศทางระเบียบวินัย มีความเป็นสุภาพบุรุษทั้งร่างกายและจิตใจ อีกทั้งสามารถนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเตรียมทหาร

- จุดเน้นที่ 1 พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
- จุดเน้นที่ 2 พัฒนาอุปกรณ์สื่อการสอนและเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ภายในโรงเรียน
- จุดเน้นที่ 3 เสริมสร้างวิสัยทัศน์ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียนในโรงเรียน
- จุดเน้นที่ 4 พัฒนานักเรียนให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์

เป้าหมาย

1. โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ
2. โรงเรียนจัดบรรยากาศแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย
3. โรงเรียนมีการจัดการฝึกอบรมปกครองบังคับบัญชานักเรียนอย่างเป็นระบบ
4. บุคลากรปฏิบัติงานตามบทบาทและหน้าที่เต็มศักยภาพ
5. ครูมีความรู้ มีความสามารถในการพัฒนาการเรียนการสอน และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน
6. มีงบประมาณสนับสนุนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
7. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์
8. นักเรียนมีทักษะในการจัดการ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพทหาร - ตำรวจ
9. นักเรียนสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษ และอบายมุข
10. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

การแบ่งส่วนราชการ

โรงเรียนเตรียมทหารเป็นส่วนราชการขึ้นตรงต่อกรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด แบ่งส่วนราชการออกเป็น 7 หน่วยขึ้นตรง คือ (โรงเรียนเตรียมทหาร 2544: 4-5)

1. กองบัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร (บก.รร.ตท) มีหน้าที่วางแผนอำนวยการ ประสานงาน และบริหารงานให้เป็นไปตามภารกิจของโรงเรียนเตรียมทหารและนโยบายที่ได้รับมอบ รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านรับส่งหนังสือ การเงิน การสวัสดิการ การสารนิเทศ และการรักษาความปลอดภัย มีผู้บัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ
2. ส่วนการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร (สทศ.๙) มีหน้าที่ให้การศึกษาตามหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาควิชาการเทียบเท่าระดับช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปี

ที่ 4-6) ของหลักสูตรขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งดำเนินการวัดผลการเรียน ตามระเบียบการวัดผล เพื่อให้ นักเรียนเตรียมทหารมีความรู้ความสามารถที่จะเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ รวมทั้งพิจารณา เสนอแนะปรับปรุงการศึกษาภาควิชาการ มีผู้อำนวยการส่วนการศึกษา เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

3. **กรมนักเรียนโรงเรียนเตรียมทหาร** (กรม นร.๙) มีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชาให้ การฝึกศึกษาวิชาทหารและตำรวจเบื้องต้น ตามหลักสูตรเกี่ยวกับวิชาทหารทั่วไป วิชายุทธวิธี วิชาอาวุธ ศึกษา การฝึกอบรมนินทรีย์ วินัย จิตวิทยาและการนำทหาร แบบธรรมเนียมของทหารและตำรวจเบื้องต้น ให้แก่นักเรียนเตรียมทหาร มีผู้บังคับการกรมนักเรียนเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

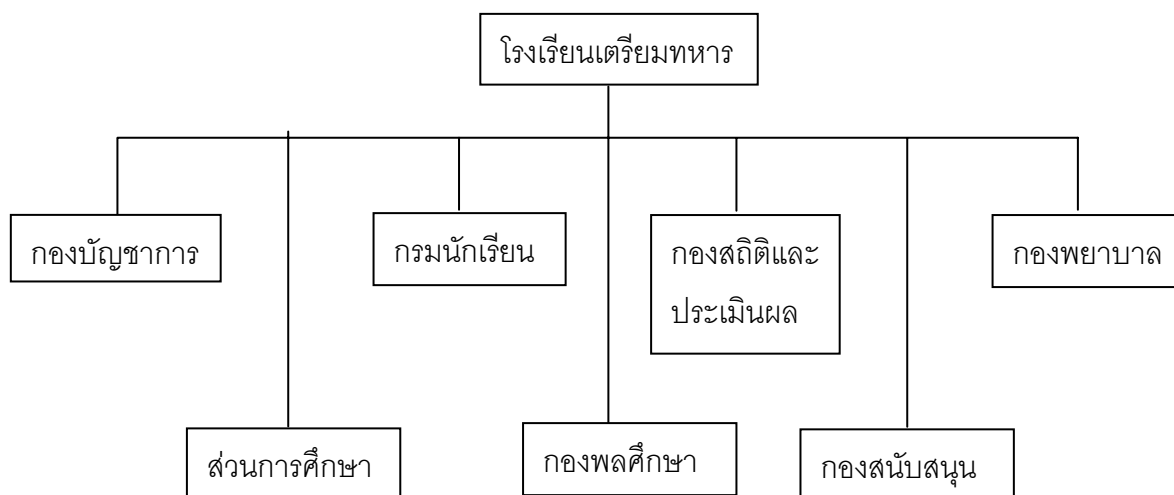
4. **กองพลศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร** (กพล.๙) มีหน้าที่ฝึกสอนวิชาพลศึกษา ทั้งทางทฤษฎี การปฏิบัติและวิชาสุขศึกษา เพื่อเสริมสร้างให้ นักเรียนเตรียมทหาร มีน้ำใจเป็นนักกีฬา สุขภาพและพลานามัยสมบูรณ์ รวมทั้งกิจกรรมการกีฬาทั้งปวง มีผู้อำนวยการกองพลศึกษา เป็น ผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

5. **กองสถิติและประเมินผลโรงเรียนเตรียมทหาร** (กสป.๙) มีหน้าที่รวบรวมข้อมูลทางสถิติ วิเคราะห์ วิจัยและประเมินผลการศึกษาของนักเรียนเตรียมทหาร รวมทั้งการสอนการศึกษาเพิ่มเติม การลงทะเบียนประวัติที่เกี่ยวข้องและการจัดการห้องสมุด มีผู้อำนวยการกองสถิติและ ประเมินผลเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

6. **กองสนับสนุนโรงเรียนเตรียมทหาร** (กสน.๙) มีหน้าที่ดำเนินการสนับสนุนในเรื่องที่เกี่ยวกับการพลการ การยุทธโยธา การสรรพาวุธ การขนส่ง เครื่องช่วยฝึก เครื่องสื่อสาร อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งดำเนินการสนับสนุนด้านการพิมพ์เอกสารและตำรา มีผู้อำนวยการกองสนับสนุน เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

7. **กองพยาบาลโรงเรียนเตรียมทหาร** (กพบ.๙) มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลและการเวชกรรมป้องกัน มีผู้อำนวยการกองพยาบาล เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

แผนผังการจัดองค์กรโรงเรียนเตรียมทหาร ปรากฏในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แผนผังการจัดองค์กรโรงเรียนเตรียมทหาร

ที่มา: 42 ปี โรงเรียนเตรียมทหาร (2542) *ผังการจัดหน่วยงานโรงเรียนเตรียมทหาร*. หน้า 199.

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

โรงเรียนเตรียมทหารเป็นโรงเรียนเฉพาะทาง สังกัดกรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด มีภารกิจในการให้การศึกษาอบรมนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 ของกระทรวงศึกษาธิการ ในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และวิชาทหาร ตำรวจ เพื่อให้เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและทัศนคติพื้นฐานพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความก้าวหน้าทั้งในด้านความรู้ อุปนิสัย และคุณสมบัติของผู้นำหน่วย มีความสามารถที่จะศึกษาต่อในโรงเรียนเหล่าทัพและโรงเรียนนายร้อยตำรวจได้ (โรงเรียนเตรียมทหาร 2548: 21)

โรงเรียนเตรียมทหารเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อกรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด สังกัดกระทรวงกลาโหม เป็นสถาบันการศึกษาของกองทัพ จัดการศึกษาอยู่ในระดับเตรียมอุดมศึกษาที่จะต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และรายงานผลการดำเนินงานตามสายการบังคับบัญชาจนถึงกระทรวงกลาโหมทุกสิ้นปีการศึกษา เพื่อเป็นหลักประกันสำหรับผู้เรียน ผู้ปกครอง สังคมและชุมชน ที่ให้ความไว้วางใจในการจัดการศึกษา นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้มีการจัดทำต้นแบบและพัฒนา กลไกประกันคุณภาพการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้มีความรู้ แก่ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ ประกาศนโยบายคุณภาพ กำหนดคุณลักษณะของนักเรียน

เตรียมทหารที่พึงประสงค์ กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา จัดทำแนวทางและวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับสถาบัน จัดทำแฟ้มเอกสารตามองค์ประกอบและส่งบุคลากรเข้ารับการประชุมสัมมนาทางวิชาการระหว่างโรงเรียนเตรียมทหารและโรงเรียนเหล่า เพื่อให้ความรู้แก่บุคลากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ พัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพตามภารกิจของหน่วย จัดทำคู่มือประกันคุณภาพการศึกษามีการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดรวมทั้งจัดทำรายงานการศึกษาตนเอง (Study Report) และเตรียมรับการตรวจสอบภายในจากคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาที่หน่วยงานต้นสังกัดแต่งตั้ง และรับการตรวจสอบคุณภาพภายนอกจากคณะกรรมการที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาแต่งตั้ง

การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร หมายถึง การบริหารการจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจตามปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษามีการศึกษาขั้นตอนดำเนินงานตามแนวคิดหลัก ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่มาตรฐานที่กำหนด เป็นการจัดให้มีระบบและกลไก โดยจัดทำแผนปฏิบัติการ เตรียมความพร้อมด้านปัจจัยต่าง ๆ รวมทั้งบุคลากรปฏิบัติงานตามแผน ติดตามการดำเนินงานอย่างจริงจังต่อเนื่อง
2. การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานของระบบและกลไกการควบคุมคุณภาพภายใน ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อยืนยันช่วยเหลือ สนับสนุน และเฝ้าระวังให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดมุ่งพัฒนาไปสู่มาตรฐานที่ต้องการ
3. การประเมินและรับรองคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อรับรองว่าสถานศึกษาจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยจะเน้นการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ดัชนีบ่งชี้คุณภาพในทุกองค์ประกอบคุณภาพว่าการทำงานเป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดโดยหน่วยงานที่กำกับดูแลเขตพื้นที่

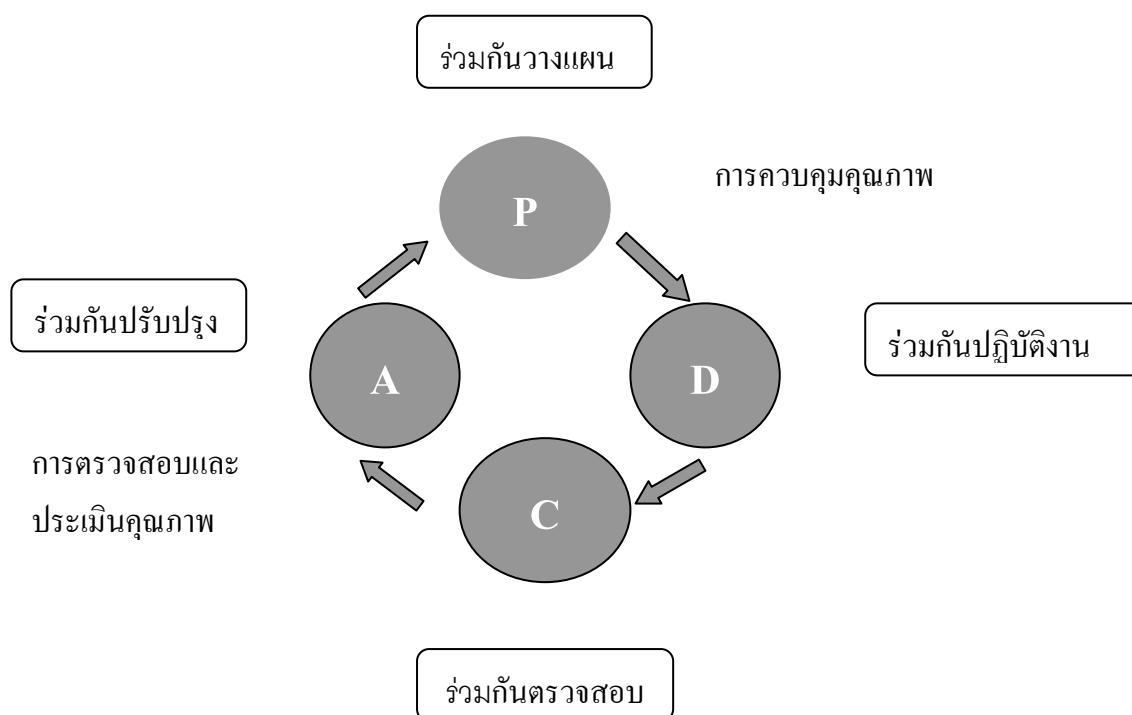
กระทรวงกลาโหมได้แต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อกำกับดูแลการประกันคุณภาพการศึกษาของกองทัพ ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นเตรียมอุดมศึกษา โดยมีกรมยุทธศึกษาทหารรับผิดชอบ ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผลการศึกษาภายในสถานศึกษาทุกระดับ พร้อมทั้งเป็นผู้กำหนดองค์การที่ควบคุมคุณภาพและตัวบ่งชี้ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่คณะรัฐมนตรีมีมติแล้วทั้ง 27 มาตรฐาน มีกระบวนการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพตามวงจร P – D – C – A แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของกองทัพมาดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน ก่อนที่จะได้รับการประเมินผลคุณภาพจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

แห่งชาติ ซึ่งโรงเรียนเตรียมทหารได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในจากคณะกรรมการแล้ว (โรงเรียนเตรียมทหาร 2548: 22-23)

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเตรียมทหาร ได้เริ่มดำเนินการเพื่อตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยได้ดำเนินการพร้อมกันทั้งระบบตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา สถาบันการศึกษาของกองทัพ ซึ่งจะถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ ที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเปิดเผยต่อสาธารณชนได้ ทั้งนี้ได้มีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในตามวงจรคุณภาพของเดมมิง คือ Plan (วางแผน) Do (ปฏิบัติ) Check (กำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ) Action (ปรับปรุงพัฒนา) มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด มีการประเมินคุณภาพภายในโดยคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของกองทัพ เมื่อวันที่ 8 -10 มิถุนายน 2547 และรับการประเมินคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รอบแรกในเดือนมิถุนายน 2548 (โรงเรียนเตรียมทหาร 2548: 21)

ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดระบบการประกันคุณภาพ ที่ประกอบด้วยการควบคุม และการตรวจสอบคุณภาพกับหลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจร คือ

1. Plan	ร่วมกันวางแผน
2. Do	ร่วมกันปฏิบัติ
3. Check	ร่วมกันตรวจสอบ/กำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ
4. Action	ร่วมกันปรับปรุงและพัฒนา

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพ

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพ คือ การร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่จัดผิด หรือทำให้บุคลากรเสียหน้า เป้าหมายสำคัญคือ พัฒนาคุณภาพให้เกิดแก่ผู้เรียน

2. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา

หลักการของการบริหารงานแบบ PDCA เพื่อให้การทำงานในระบบการประเมินผลมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของการทำงานปกติ และเพื่อให้การประเมินผลภายในเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ กิจกรรมที่สถานศึกษาต้องดำเนินการในระบบการประเมินผลไปผูกติดกับระบบการบริหารแบบ PDCA ซึ่งมีความสัมพันธ์กับแต่ละขั้นตอนของการทำงานในวงจรการทำงาน PDCA ดังนี้ (สุวิมล ว่องวาณิช 2543: 49 - 50)

1. การวางแผน (Plan) สถานศึกษาต้องมีการกำหนดหรือวางแผนการทำงานที่จะทำให้บุคลากรภายในสถานศึกษาเกิดจิตสำนึกที่จะทำการประเมินผลตนเอง มีความรู้ที่จะทำการประเมินผลภายในเป็น เกิดการทำงานร่วมกัน และมีการประเมินสภาพของสถานศึกษา ผลการดำเนินงานที่

เป็นอยู่อันนำไปสู่กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาที่ต้องการบรรลุร่วมกัน จากนั้นมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน โดยมีการออกแบบโครงสร้างของการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

2. การปฏิบัติ (Do) สถานศึกษามีการลงมือปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบตามแผนงานที่กำหนด และมีการตรวจสอบการทำงานในขั้นตอนนี้ไปในตัว โดยมีการประเมินอย่างไม่เป็นการทาง

3. ตรวจสอบหรือการประเมินปฏิบัติ (Check) สถานศึกษามีการวางแผนการประเมินภายในอย่างเป็นทางการและเป็นระบบโดยใช้กระบวนการ PDCA ดังนี้

3.1 การวางแผนการประเมิน (Plan of Check) การวางตัวบุคคลที่รับผิดชอบการประเมิน เตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการประเมิน ออกแบบระบบการประเมิน (กรอกการประเมิน ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมินและวิธีการประเมิน) ในขั้นตอนนี้ต้องมีการวางแผนเกี่ยวกับเครื่องมือประเมิน การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำระบบฐานข้อมูล ระบบการรายงานผล

3.2 การลงมือทำการประเมินตามแผนที่กำหนด (Do of Check) โดยมีการสร้างเครื่องมือประเมิน เก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมายผลการประเมิน จัดทำรายงานผลการประเมิน

3.3 การตรวจสอบกระบวนการประเมินผลภายในที่ได้ปฏิบัติไป (Check of Check) ในด้านความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ ของผลการประเมิน และวิธีการประเมินที่ใช้ถือเป็นขั้นของการประเมินงานประเมิน (Meta-evaluation)

3.4 การปรับปรุงกระบวนการประเมินในส่วนที่ยังไม่เหมาะสม (Action of Check) ในเพื่อให้ผลการประเมินมีความถูกต้อง เชื่อถือได้มากที่สุด

4. การปรับปรุงและพัฒนา (Action) สถานศึกษานำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานในจุดที่ยังดำเนินการไม่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยการเผยแพร่ผลการประเมินให้ทุกฝ่ายทราบ วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของตนเอง หาสาเหตุของปัญหา หาวิธีการแก้ไข นำวิธีการแก้ไขไปปฏิบัติจริง แล้วตรวจสอบผลการดำเนินงานอีกครั้ง

โรงเรียนเตรียมทหาร ได้จัดทำแผนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนเตรียมทหารมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตามกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา
2. กำหนดนโยบายประกันคุณภาพการศึกษา
3. กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร
4. จัดสัมมนาเพื่อให้ความรู้โดยวิทยากรภายในและภายนอก
5. อบรมวิธีการประกันคุณภาพ และวิธีการตรวจสอบภายใน

6. รวบรวมข้อมูลดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
7. ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แก่ข้าราชการ ครู อาจารย์
8. จัดทำรายงานการศึกษาตนเอง (SSR)
9. ตรวจสอบงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
10. จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR)
11. ประเมินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
12. รับการตรวจประเมินโดยคณะกรรมการภายนอก

ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

1. การเตรียมการ

1.1 เตรียมความพร้อมของบุคลากร ให้ข้าราชการและอาจารย์เข้ารับการศึกษอบรมในสถาบัน และหน่วยที่ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อที่จะได้นำความรู้มาถ่ายทอดให้เกิดประโยชน์

1.2 แต่งตั้งกรรมการที่รับผิดชอบในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร ที่มีหน้าที่ควบคุมและประสานงานการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งในระดับโรงเรียนเตรียมทหาร หน่วยขึ้นตรงและหน่วยรอง

1.3 จัดตั้งสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร และการดำเนินงานประกันคุณภาพของโรงเรียนเตรียมทหารให้มีประสิทธิภาพ

2. การดำเนินการ

2.1 วางแผนการปฏิบัติงาน

- 2.1.1 กำหนดเป้าหมายมาตรฐานการศึกษา
- 2.1.2 จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย
- 2.1.3 กำหนดแนวทางการดำเนินงาน และกำหนดระยะเวลา
- 2.1.4 กำหนดงบประมาณ และกำหนดผู้รับผิดชอบ

2.2 การดำเนินการตามแผน

- 2.2.1 ส่งเสริมสนับสนุน และจัดสิ่งอำนวยความสะดวก
- 2.2.2 สนับสนุนทรัพยากร
- 2.2.3 กำกับ ติดตาม และให้การนิเทศ

2.3 ตรวจสอบประเมินผล

- 2.3.1 วางกรอบการประเมิน

2.3.2 จัดหา จัดทำเครื่องมือ

2.3.3 เก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

2.3.4 ตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

2.4 นำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน

2.4.1 ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากร

2.4.2 วางแผนในระยะต่อไป

2.4.3 จัดทำข้อมูลสารสนเทศ

3. การรายงาน

3.1 จัดทำรายงานประเมินตนเอง

3.1.1 รวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมิน

3.1.2 วิเคราะห์ตามมาตรฐาน

3.1.3 เขียนรายงาน

สรุปว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารได้ดำเนินการเป็นกระบวนการจัดการของกลุ่มบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบและร่วมมือกันในการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามแนวทางและนโยบายตามการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาของกองทัพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และเมื่อสิ้นปีการศึกษา ก็สรุปผลการดำเนินการนั้น จัดทำเป็นรายงานผลการประเมินตนเอง หลังจากนั้นหน่วยงานต้นสังกัดจะดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามความเหมาะสม

การประกันคุณภาพการศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องมีความพร้อมในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษาได้เสนอแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามโครงสร้างของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน 3 ขั้นตอน (กรมสามัญศึกษา 2542ข: 23 -25) ดังนี้

3.1 การควบคุมคุณภาพ

ในขั้นตอนการควบคุมคุณภาพ มีการดำเนินการ ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา 2542ก: 4)

1. ตั้งคณะทำงานศึกษา และพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา
2. ให้การศึกษาแก่ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
3. ตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษาได้กำหนดให้มืองค์ประกอบในการดำเนินการ ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา 2542ข: 5-9)

1. การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาของโรงเรียน มีแนวทางดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 ทบทวนข้อมูลพื้นฐานและกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย
- 1.2 กำหนดข้อมูลที่จะจัดเก็บ
- 1.3 สร้างเครื่องมือ
- 1.4 เก็บข้อมูล
- 1.5 ใช้ข้อมูล
- 1.6 ติดตาม / ประเมินผลการใช้ข้อมูล
- 1.7 ปรับปรุงให้ทันสมัย และสะดวกต่อการนำไปใช้

ผู้จัดทำ

1. คณะกรรมการบริหารโรงเรียน
 2. คณะทำงาน เจ้าหน้าที่ สารสนเทศโรงเรียน
2. การจัดทำมาตรฐานคุณภาพการศึกษา มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้
- 2.1 ตั้งคณะทำงานยกร่างมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
 - 2.2 ประชุมพิจารณากำหนดมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียน
 - 2.3 ปรับปรุงและจัดทำมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเพื่อเผยแพร่
3. จัดทำธรรมนูญสถานศึกษา

ธรรมนูญโรงเรียนเป็นเอกสารที่เป็นแผนแม่บท ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างคณะกรรมการโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู-อาจารย์ ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด การจัดทำธรรมนูญโรงเรียนมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 ประชุมชี้แจงบุคลากรและกรรมการโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ความสำคัญ และให้เกิดความร่วมมือจากทุกฝ่าย
- 3.2 ตั้งคณะทำงานร่างธรรมนูญโรงเรียน
- 3.3 ร่างธรรมนูญโรงเรียน
- 3.4 ประชุมพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
- 3.5 ปรับปรุงร่างธรรมนูญโรงเรียน
- 3.6 พิจารณาให้ความเห็นชอบ

3.7 คณะกรรมการโรงเรียนลงนามร่วมกัน

3.8 ประกาศใช้ธรรมนูญโรงเรียน

4. การจัดทำแผนปฏิบัติการในการนำเอายุทธศาสตร์ และกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษา ที่กำหนดไว้ในธรรมนูญโรงเรียน มาดำเนินการวางแผนเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีควรดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ตั้งคณะทำงาน พิจารณาร่างกรอบแผนงานโครงการของโรงเรียน

4.2 ประชุมพิจารณากรอบแผนงานโครงการและงบประมาณ

4.3 ให้ทุกฝ่าย / หมวด / งาน ร่วมกันวางแผนปฏิบัติการของตนเอง

4.4 จัดประชุมชี้แจง พิจารณาร่างแผนปฏิบัติการ

4.5 ปรับปรุง จัดทำแผนปฏิบัติการที่สมบูรณ์

4.6 ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการโรงเรียน

4.7 ดำเนินการจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

5. จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียน มีแนวทาง ดังนี้

5.1 การให้ความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำมาตรฐานในการปฏิบัติการ

5.2 การจัดทำมาตรฐานรวมของโรงเรียน โดยคณะทำงาน และการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน

5.3 การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติการของฝ่าย / หมวด / งาน ของตนเอง

5.4 การจัดทำมาตรฐาน รายละเอียดการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล

5.5 จัดให้มีการประชุมพิจารณาทบทวน รับรองมาตรฐานทุกระดับ และขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.6 จัดให้มีการประชุม ตรวจสอบ ทบทวน การปฏิบัติตามมาตรฐานเป็นระยะ ๆ ในทุกระดับ

6. กำหนดแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนใช้ยุทธศาสตร์ในการนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามแนวทางการดำเนินประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

6.1 ธรรมนูญโรงเรียน

6.2 มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

6.3 มาตรฐานการปฏิบัติงาน

6.4 ข้อมูลพื้นฐานการศึกษา

6.5 แผนปฏิบัติการประจำปี

พัฒนาบุคลากร เตรียมบุคลากร ให้เกิดคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา
2. มีจิตสำนึก ความรู้สึกที่ดี
3. มีการทำงานเป็นทีม
4. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
5. มีการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติและปฏิบัติงานตามมาตรฐาน
6. มีระบบการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ
7. มีภาวะผู้นำ เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

สิ่งอำนวยความสะดวก

1. เอกสาร/สื่อ วัสดุ อุปกรณ์
2. นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา
3. แหล่ง/ศูนย์บริการทางวิชาการ
4. ระบบข้อมูล สารสนเทศ
5. อาคารสถานที่ห้องประชุม
6. บรรยากาศ สภาพแวดล้อม
7. งบประมาณ

ดำเนินงานประกันคุณภาพ

1. กำหนดนโยบาย
2. สร้างการปฏิบัติงาน
3. กำหนดระบบมาตรฐานควบคุมการปฏิบัติงาน
4. กำหนดระบบตรวจสอบประเมินผล
5. กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน
7. นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล
 - 7.1 สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล
 - 7.2 การมีส่วนร่วมของบุคคลในการวางแผน และการดำเนินการนิเทศ ติดตาม
 - 7.3 นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล
 - 7.4 การให้ข้อมูลป้อนกลับ การสร้างขวัญกำลังใจ และการปรับปรุงพัฒนางาน

อย่างต่อเนื่อง

3.2 การตรวจสอบ และปรับปรุงคุณภาพ

ขั้นเตรียมความพร้อมในการตรวจสอบ และปรับปรุงคุณภาพต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา 2542ก: 10-12)

1. การตั้งคณะกรรมการ เพื่อตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ควรมาจากบุคลากรหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหาร ตัวแทนครู-อาจารย์ทุกฝ่าย
2. การจัดปฏิทินการปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดระบบการกำกับ ติดตามการดำเนินงานที่ชัดเจน ต้องมีความเหมาะสม และควรใช้แผนปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอื่น ๆ ในสถานศึกษา
3. การทำความเข้าใจกับบุคลากร เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับรู้ถึงการดำเนินงานและให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน โดยการนำเสนอผลการสำรวจสภาพสถานศึกษา สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน ให้ความรู้ความเข้าใจการประเมินสถานศึกษาแก่บุคลากรที่ไม่มีความรู้และความเข้าใจ

ขั้นการวางแผนการตรวจสอบคุณภาพการศึกษามีการดำเนินการวางแผนการตรวจสอบ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ควรสอดคล้องกับแผนพัฒนาโรงเรียนหรือธรรมนูญโรงเรียน และครอบคลุมตัวชี้วัดที่ต้องการประเมินให้ครบถ้วน
2. กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและตัวชี้วัด ในช่วงเริ่มต้นของการประเมินสถานศึกษา อาจเลือกทำการประเมิน การดำเนินงานในมาตรฐานและตัวชี้วัดใดก่อนก็ได้ แต่ควรพิจารณามาตรฐาน และตัวชี้วัดกับจุดเน้นของทิศทางการพัฒนาของสถานศึกษาเพื่อให้ผลการประเมินเกิดประโยชน์สูงสุด
3. การวางแผนที่จะทำให้ทราบถึงรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการเก็บข้อมูล แหล่งผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล และเกณฑ์การตัดสิน ตลอดจนช่วงเวลาการเก็บข้อมูลและผู้รับผิดชอบการประเมินด้วย เพื่อสะดวกกับการติดตาม และกำกับการประเมินผลภายในของคณะทำงาน
4. กำหนดเครื่องมือการประเมิน เป็นการกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมิน ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกข้อมูล แบบตรวจสอบผลงานที่ครอบคลุมเนื้อหา และเก็บครบถ้วนในครั้งเดียว
5. ขั้นตอนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา คณะกรรมการดำเนินการเก็บข้อมูลตามที่กำหนดโดยใช้เครื่องมือและรวบรวมข้อมูลตามที่กำหนด

6. **ขั้นสรุปผล** เป็นการสรุปผลและจัดทำรายงานตรวจสอบและทบทวน และนำเสนอ คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ

7. **ขั้นรายงาน** เป็นการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและทบทวนของสถานศึกษา

3.3 การประเมินและรับรองคุณภาพ

หลังจากสถานศึกษาได้ทำการประเมินภายในหรือทำการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแล้ว นำผลมาประเมินมาตรฐานและตัวชี้วัดใดที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน ถ้าเป็นไปตามมาตรฐานแล้ว โรงเรียนควรยกระดับมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนให้สูงขึ้น การเตรียมรับการประเมินจากหน่วยงานที่กำหนดได้กำหนดเป็นขั้นสุดท้ายของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งเป็นส่วนของการประเมินและรับรองผลโดยหน่วยงานภายนอกกำหนดขึ้น โรงเรียนจึงต้องให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการโรงเรียน รวมทั้งผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนให้ข้อมูลด้วยการดำเนินการต่อไปนี้ (กรมสามัญศึกษา 2542ก: 12-13)

1. การเตรียมการ

1.1 **ตั้งคณะทำงาน**วางระบบการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และวางแผนกำหนดแนวทาง วิธีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

1.2 **ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา**

2. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา

2.1 **คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา**

2.2 **คณะกรรมการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา**

3 การสรุปผล

3.1 **คณะกรรมการประชุม เพื่อสรุปผลการตรวจสอบและทบทวน และจัดทำรายงาน**

3.2 **คณะกรรมการนำผลการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้ฝ่ายบริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษาทราบ**

4 การรายงาน

4.1 สถานศึกษาวางแผนและดำเนินการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบและ
ทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยจัดทำเป็นรายงานประจำปี

4.2 เสนอรายงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานต้นสังกัด ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

5. การเตรียมรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด

5.1 การสร้างความเข้าใจให้ครูและบุคลากร ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน
คณะกรรมการโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง

5.2 การเตรียมการ ด้านบุคลากร สื่อ อุปกรณ์

5.3 การเตรียมการ ด้านเอกสาร รายงาน รายงานผลการตรวจสอบ ระบบข้อมูล
สารสนเทศ เอกสารการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา รายงานและหลักฐานการ
ดำเนินงาน รายงานผลการปรับปรุงพัฒนา และผลงานที่แสดงผลการพัฒนา ปรับปรุง

5.4 การประสานงาน ระบบการประเมินและวิธีการประเมิน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2545: 3) กล่าวถึง สถานศึกษาที่พร้อมรับการประเมินภายนอก
พิจารณาจาก

1. การมีระบบการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย ระบบการพัฒนาคูณภาพโดยการ
กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาที่ควรจะเป็น จัดระบบการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานตาม
วิถีทางที่กำหนด และมีระบบการประกันคุณภาพภายในตามเจตนารมณ์ของการประกันคุณภาพ
การศึกษา

2. สถานศึกษาจัดทำรายการประเมินตนเองในแต่ละปีการศึกษา กล่าวคือ เป็นการจัดทำ
รายงานประจำปีในรูปของรายงานการประเมินตนเอง

3. การประกันคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้
กำหนดสาระบัญญัติไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มี
เจตนารมณ์เพื่อต้องการให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร
จัดการ อันประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพและระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยมุ่งหวัง
ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอันจะส่งผลไปยังเยาวชนให้ได้รับการพัฒนาเต็ม
ตามศักยภาพเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ รวมทั้งผู้ปกครองและประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพและ
มาตรฐานของสถานศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดทั้งหมด 5 มาตรา คือมาตรา 47-51 ดังนี้ (สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545: 28 -30)

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาที่กระจัดประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพ ภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและ เพื่อการรับรองคุณภาพภายนอก

มาตรา 49 ให้มีสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กร มหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัด การศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินั้น ให้มีการประเมิน คุณภาพภายนอกของสถาบันศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้ง สุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูล เกี่ยวกับสถานศึกษาตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษารวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง กับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐาน หรือบุคคล หรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าว รับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาได้ไม่ได้ตามมาตรฐานที่ กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้มีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

อุทุมพร จามรมาน (2541: 1-2) ได้ให้คำนิยามของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่าการ ประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพภายในและภายนอก แล้วตัดสินตามเกณฑ์ ซึ่งจากคำนิยามทำให้เห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษาจะเกี่ยวข้องกับ 4 คำ

คือ การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) และการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) ดังนี้

1. การประกันคุณภาพ หมายถึง การระบุความชัดเจนในวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ตลอดจนวิธีปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ
2. การควบคุมคุณภาพ หมายถึง การดำเนินงานตามแผนที่วางไว้อย่างรัดกุมทุกขั้นตอน
3. การตรวจสอบคุณภาพ แยกได้เป็น

3.1 การตรวจสอบคุณภาพภายใน (Internal Quality Audit) การตรวจสอบคุณภาพโดยตัวเองตามเกณฑ์ที่ตนกำหนดขึ้น

3.2 การตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก (External Quality Audit) เป็นการตรวจสอบคุณภาพโดยหน่วยงานหรือกลุ่มภายนอกตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น

4. การรับรองคุณภาพ (Quality Accreditation) หมายถึง การรับรองหรือไม่รับรองคุณภาพตามมาตรฐาน ซึ่งบางครั้งเป็นมาตรฐานทางกายภาพ เช่น พื้นที่ จำนวนอุปกรณ์

5. การประเมินคุณภาพ หมายถึง การหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพของผลผลิตหรือบริการของหน่วยงานตามเกณฑ์ที่กำหนด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 7) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่าหมายถึง การบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาโดยตรง ผู้รับบริการโดยอ้อม และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

อุทุมพร จามรมาน (2543 : 2) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพภายในและภายนอก แล้วตัดสินใจตามเกณฑ์ ส่วน อรุณ จันทวานิช (2542: 79) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นวิธีการหรือกลยุทธ์ที่กำหนดแนวปฏิบัติหรือแนวทางในการดำเนินงานในการจัดการศึกษาที่เป็นหลักประกันว่าผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ สงบ ลักษณะ (2541: 2) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการวางแผนและกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาผู้เรียนให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่ระบุไว้ในหลักสูตร และตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

วันชัย ศิริชนะ (2537: 21) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึงเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจต่อสังคม ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนซึ่งเปรียบเสมือนลูกค้าว่าสถานศึกษาที่ได้รับ

รองมาตรฐานสามารถจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ และผู้จบการศึกษาก็จะมีคุณภาพ ตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

เศวณิต เศณนานนท์ (2539: 43) ให้ความหมายของ การประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา คือ การปฏิบัติการทั้งหลายของสถาบันที่มีแผนและเป็นระบบอันจะ ก่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าการจัดการศึกษาจะได้คุณภาพตามจุดประสงค์ของปรัชญาการศึกษาของ แต่ละระดับ

กรมวิชาการ (2539ก: 3) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า เป็น มาตรการหนึ่งที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ การประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะยกมาตรฐานของโรงเรียนต่าง ๆ ที่ยังไม่เข้ามาตรฐานผลักดันให้ได้ มาตรฐาน โดยมุ่งเน้นการใช้ข้อมูลคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนป้อนกลับ เพื่อบริหารงานหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ร่วมกันสนับสนุน และพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยมีความ เชื่อว่า ถ้ากระบวนการประกันคุณภาพมีการดำเนินงานที่เป็นระบบอย่างถูกต้องแล้วคุณภาพที่ดีก็จะ ตามมา

ไพบุลย์ เปานิล (2543: 15) ได้ให้คำจำกัดความของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า การ ประกันคุณภาพการศึกษาหมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการที่มีแบบแผนและเป็นระบบที่โปรแกรมวิชา หน่วยงาน หรือสถาบันการศึกษาดำเนินงานตามแผนและระบบที่กำหนด เพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษา ที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน ปรัชญา พันธกิจ และจุดมุ่งหมายที่กำหนด และสร้างความพึงพอใจให้กับ ผู้รับบริการ

สงบ ลักษณะ (2541: 2) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการวางแผน และกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคม เชื่อมั่นว่า การจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตรและ ตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2541: 16) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง ระบบประกันคุณภาพที่เกิดขึ้นในงานประถมศึกษา เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดการศึกษาจะบรรลุจุดหมาย สำคัญ คือ เด็กควรได้รับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา อย่างน้อยใน ระดับพื้นฐาน ที่เด็กไทยทุกคนพึงได้รับและมีโอกาสพัฒนาไปจนเต็มศักยภาพของแต่ละคน

สมศักดิ์ สินธุระเวช (2541: 32) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการที่จะผลักดันให้ปัจจัยต่าง ๆ มีคุณภาพและนำไปสู่การจัดการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง

จากแนวความคิดเรื่องความหมายดังกล่าว การประกันคุณภาพการศึกษามีถึง การปฏิบัติการทั้งหมายของสถาบัน ที่มีการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันตามบริบทของสถาบันหรือหน่วยงาน แต่มีความมุ่งหมายที่สอดคล้องกันคือ ผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาของสถาบันพยายามที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่าสถานศึกษาจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ครอบคลุมตามคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยมีการรับประกันคุณภาพการศึกษาในด้านการการ กระบวนการ การปฏิบัติการคุณภาพ รวมทั้งมีการวางแผน ควบคุม ตรวจสอบ อย่างเป็นระบบตลอดเวลา

3.1 ความหมายของคุณภาพ และคุณภาพการศึกษา

คุณภาพ (Quality) หมายถึง การมีลักษณะหลากหลายตามความต้องการใช้ประโยชน์และเพื่อให้มีความเข้าใจสอดคล้องกับเรื่องของการประกันคุณภาพ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำมากล่าวถึง ความหมายของคุณภาพไว้ ดังนี้

คุณภาพ เป็นคำที่มาจากกระบวนการการผลิตในอุตสาหกรรม มิลเลอร์ (Miller. 1993: 25) ได้ให้ความหมายของคุณภาพ ว่าหมายถึงความเป็นเลิศหรือระดับความเป็นเลิศ เป็นลักษณะพิเศษสูง เป็นที่ยอมรับในเชิงสากลมีลักษณะความดีเป็นที่ต้องการ น่าปรารถนา น่าพอใจ

รังสรรค์ นิมิตรสวรรค์ (2540: 6) กล่าวถึงความหมายของคุณภาพโดยสรุปว่า หมายถึงความเหมาะสมในการใช้งานหรือความเหมาะสมในจุดประสงค์หรือหน้าที่และคุณลักษณะรวมของสินค้าหรือบริการ ซึ่งสามารถที่จะตอบสนองต่อความต้องการที่กำหนดไว้ได้

อภิญา ตันศิริ (2541: 29) ได้ให้ความหมายของคุณภาพ หมายถึงลักษณะและคุณสมบัติทั้งหลายของผลผลิตหรือบริการที่ตอบสนองต่อจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

สมศักดิ์ สินธุระเวช (2542: 45) ได้ให้ความหมายไว้ว่าคุณภาพ หมายถึง การทำให้ลูกค้าพึงพอใจด้วยการทำให้ความต้องการและความหวังของลูกค้าได้รับการตอบสนอง

เซลลิส (จรัญ ดิงาม 2546:18; อ้างอิงจาก Sallis. 1993: 22 - 24) กล่าวว่า คุณภาพตามความเข้าใจของคนทั่วไป หมายถึงความสามบูรณ์แบบ ซึ่งใกล้เคียงกับความดี ความงาม และความจริง ซึ่งแสดงถึงควมมีมาตรฐานสูงสุด นอกจากนี้ คุณภาพยังมีความหมายที่สัมพันธ์กัน 2 ด้าน คือ ด้านผู้ผลิตคุณภาพ หมายถึง ความตรงตามมาตรฐาน และด้านผู้บริโภค คุณภาพ หมายถึง ความตรงตามความต้องการ

บอวอสกี และ ลอตัน (จตุพล ยงศร 2547: 9; อ้างอิงจาก Barlosky and Lawton 1994) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าคุณภาพ คือ กระบวนการที่ทำให้เกิดการประเมินผลว่า ผลของการทำงานนั้นตรงตามกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งจะมีส่วนทำให้สมาชิกในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดการทำงานในอนาคตของตนเอง โดยใช้ความรู้แนวความคิดและเครื่องชี้วัดต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กรนั้น

บอมการ์ท (Baumgart. 1987: 66–67) ได้ให้นิยามเกี่ยวกับ คุณภาพว่าหมายถึง รูปแบบของความเป็นเลิศ หรือสิ่งที่ดีกว่าภาวะปกติ

จากแนวความคิดเรื่องความหมายดังกล่าว คุณภาพ หมายถึง ผลของการจัดการดำเนินการตามกระบวนการไปตามขั้นตอน เพื่อให้ได้ผลของกิจกรรมตรงตามเป้าหมาย มีลักษณะจุดเด่น สร้างความพึงพอใจ ทำให้เกิดคุณภาพอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน ได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้คุณภาพการศึกษา

คุณภาพการศึกษา

คุณภาพการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติการทั้งหลายของสถาบันที่มีแบบแผนและเป็นระบบทั้งด้านโครงสร้าง กระบวนการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และระบบสนับสนุนต่าง ๆ ซึ่งทุกฝ่ายเชื่อว่าต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างคุณภาพของคนในชาติ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของประเทศชาติก็จะพัฒนาไปได้อย่างเจริญรุ่งเรือง เพราะเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจของสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้คุณภาพตามมาตรฐาน อันได้แก่สติปัญญาและความเป็นเลิศของมนุษย์ การศึกษาในอนาคตจะเป็นคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับการพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่ง สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ ให้เป็นคนมีความรับผิดชอบ ให้ร่วมมือสามัคคีเพื่อผืนภูกำลังกัน การศึกษาที่มีคุณภาพจึงต้องสอดคล้องกับลักษณะของคนที่สร้างขึ้น

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2542: 8) ได้ให้ความหมายคุณภาพการศึกษา หมายถึงการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามมุ่งหมายของผู้ใช้บริการ ตรงตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ โดยใช้กระบวนการบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาจนเกิดคุณลักษณะตรงตามมาตรฐานการศึกษา และสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ

เอกสารของกรมสามัญศึกษา (2537: 5) ได้ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษาว่า เป็นการจัดการศึกษาผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับตนเองและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม อันดีงาม รู้จักอนุรักษ์และพัฒนา

สิ่งแวดล้อม มีสุขภาพกายและจิตดี มีความเคารพและยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

สมกุล ถาวรกิจ (2543: 14) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึงผลของการดำเนินการตามแนวทางกำหนด และเป็นผลให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่สำคัญที่สุด คือ บัณฑิตมีความรู้ความสามารถ มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ

เข็มทอง ศิริแสงเลิศ (2540: 25 -30) ได้ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษาว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึงคุณลักษณะของการจัดการศึกษาที่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ 3 ด้าน คือ ด้านมาตรฐานการศึกษา ด้านความมุ่งหมายของผู้ให้บริการการศึกษา และด้านความต้องการของผู้รับบริการ

จากแนวความคิดเรื่องความหมายดังกล่าว คุณภาพการศึกษาหมายถึง คุณลักษณะของการจัดการศึกษา ที่เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร โดยพิจารณาจากตัวบ่งชี้ผลการปฏิบัติงาน ว่ามีความสอดคล้องกับที่กำหนดไว้อย่างดีเพียงใด ทั้งนี้จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนา ปรับปรุงให้ดีขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ จริยธรรม คุณธรรม จะได้เป็นการตอบสนองความต้องการของสังคม

3.2 ความสำคัญและแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและคุณภาพของคนเพราะคุณภาพการศึกษาย่อมมีผล หรือมีอิทธิพลต่อความรู้ ความสามารถ และศักยภาพ อันได้แก่สติปัญญา และความเป็นเลิศของมนุษย์ การศึกษาในอนาคตจะเป็นคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับการพัฒนาคน พัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่ง สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ให้เป็นคนมีความรับผิดชอบ ให้ร่วมมือสามัคคี ผนึกกำลังกัน การศึกษาที่มีคุณภาพจึงต้องสอดคล้องกับลักษณะของคนที่กำลังขึ้น คุณภาพการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อความเชื่อมั่นของประชาชน เพราะการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน จะทำให้ประชาชนทุกคนเชื่อมั่นได้ว่าลูกหลานที่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษาที่มีมาตรฐานสูงจะมีคุณภาพ มีความสามารถ มีศักยภาพเพียงพอในการทำงานและประกอบอาชีพ (รุ่ง แก้วแดง 2540: 11)

2. คุณภาพการศึกษามีความสำคัญต่อการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ และสร้างเสริมเข้มแข็งทางวิชาการ คุณภาพการศึกษาเป็นหัวใจของความเป็นเลิศ โดยเฉพาะเรื่องการทำให้อัตราการเรียนมีคุณภาพ (วิจิตร ศรีสอ้าน 2540: 28) นอกจากนั้นการสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ในเรื่องการจัดระบบความคิดเห็นที่จะมีส่วนในการสร้างสติปัญญา จัดระบบสารสนเทศที่ดี มีการแสดงความรู้

ความสามารถสูง สร้างความรับผิดชอบและประสิทธิภาพ อีกทั้งมีเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำงานด้วย (อดุลย์ วิริยะเวชกุล 2538:10-16)

นอกจากนี้แล้ว วารินทร์ สิ้นสูงสุด (2541: 3 - 4) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

1. นักเรียนจะมีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะต่าง ๆ ครบตามความคาดหวังของหลักสูตร
2. ประชาชนจะเกิดความมั่นใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาต่าง ๆ ว่าแต่ละแห่งมีคุณภาพการศึกษาอยู่ในมาตรฐานเดียวกัน
3. หน่วยงานสามารถรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อ หรือทำงานด้วยความพึงพอใจ
4. สังคมจะมั่นใจในการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา
5. โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาจะมีทิศทางที่ชัดเจนตามมาตรฐานกลางที่กำหนดมีระบบบริหารคุณภาพ มีระบบควบคุมคุณภาพ มีการทำงานเป็นมาตรฐาน ทำงานเป็นทีมและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สรุปว่า ความสำคัญของการประกันคุณภาพ จึงเน้นถึงเรื่องคุณภาพการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการสร้างและการพัฒนาคน โรงเรียนจะต้องแข่งขันกันสร้างคุณภาพ ทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นรัฐจะต้องจัดสรรงบประมาณมาให้เพียงพอ หรือโรงเรียนจะต้องดำเนินการจัดหางบประมาณเพิ่มเติม เพื่อที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพ เพื่อนักเรียนจะได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โรงเรียนจะต้องนำระบบการประกันคุณภาพเข้าสู่โรงเรียนและได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

จากกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา มีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ (2542: 5 – 8)

1. วิสัยทัศน์การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศทุกระดับการศึกษา ในปี พ.ศ. 2550 คนไทยทุกคนมีโอกาส และมีความเสมอภาคในการได้รับการบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยทุกคน ทุกส่วนในสังคมที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบจัดการศึกษา กระบวนการเรียนรู้โดยเน้น นักเรียนเป็นศูนย์กลางและเรียนรู้อย่างมีความสุข มีคุณภาพมาตรฐานสูงเป็นที่พึงพอใจของสังคม โดยมีครูเก่ง ครูดี และมีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพครูมีกระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่กระจายอำนาจ ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมโปร่งใสและตรวจสอบได้
2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้คนไทยทุกคน มีโอกาสได้รับบริการการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ

2.2 เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามศักยภาพ มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมโลกอย่างมีความสุข

2.3 เพื่อผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่ได้คุณภาพ และมาตรฐานวิชาชีพ

2.4 เพื่อส่งเสริมให้เกิดระบบการบริหารจัดการศึกษาที่กระจายอำนาจ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส ชัดเจน ตรวจสอบได้

3. เป้าหมาย “ให้การจัดการศึกษาเป็นเลิศ โดยโรงเรียนมีคุณภาพ การเรียนมีคุณภาพ ห้องเรียนคุณภาพ และผู้เรียนมีคุณภาพได้มาตรฐานสูงในระดับสากล ภายในปี 2550” การปฏิรูปการศึกษาจะต้องให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและสถานการณ์ในอนาคต จะต้องเน้นการพัฒนา “คุณภาพการศึกษา” โดยเฉพาะคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญการปฏิรูปการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้จะต้องทำการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน หลักสูตร วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา และระบบการบริหารจัดการ การปฏิรูปการศึกษาจะต้องเริ่มต้นจากโรงเรียน พื้นที่การศึกษาจนกลายเป็นการเปลี่ยนแปลงการศึกษาทั้งระบบครอบคลุมทั้งประเทศ

4. ดัชนีวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาปฏิรูป ได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คุณธรรม จริยธรรม สามารถพึ่งตนเอง ร่วมมือกับผู้อื่น

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา

1. ด้านปัจจัย ได้แก่ ผู้นำวิสัยทัศน์ มีคณะกรรมการสถานศึกษา ครูมีคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

2. ด้านกระบวนการ ได้แก่ มีแผนพัฒนาสถานศึกษา จัดการเรียนการสอนยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน มีการประกันคุณภาพ มีระบบการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหาร ครูอย่างต่อเนื่อง มีระบบการติดตามประเมินผล

3. ด้านการผลิต ได้แก่ ผู้เรียนมีคุณภาพได้มาตรฐานสูง ห้องเรียนมีคุณภาพมาตรฐาน

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบของคุณภาพการศึกษามีอยู่มากมาย ซึ่งจะขึ้นอยู่กับแต่ละสถาบัน สิ่งแวดล้อม และปัจจัยต่าง ๆ การนำเอาองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษามาวิเคราะห์จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ขึ้นอยู่กับสถาบันต่าง ๆ ด้วย จากการศึกษาค้นคว้าของนักวิชาการต่าง ๆ พบว่ามี

องค์ประกอบที่สำคัญต่อการศึกษาดังที่ วารินทร์ สิงสูงสุด (2541: 10 –19) ได้เสนอองค์ประกอบของคุณภาพการศึกษาและตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา ได้แก่

ปรัชญาและเป้าหมายของสถาบันการศึกษา หมายถึง แนวคิด อุดมการณ์หรือจุดมุ่งหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาของสถาบันศึกษาที่ใช้เป็นแนวทางกำหนดภารกิจของสถาบัน

เป้าหมายของสถาบันการศึกษา หมายถึง สิ่งที่จะทำให้สำเร็จตามภารกิจการจัดการศึกษาของสถาบันศึกษาที่อยู่ในกรอบของปรัชญาของสถาบัน ซึ่งสามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ดังนี้

1. ปรัชญามีสาระสำคัญสอดคล้องกับปรัชญาและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ สนองความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง และมุ่งเน้นการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้เกิดแก่ผู้เรียน
2. เป้าหมายมุ่งเน้นผลถาวรที่แท้จริงที่จะทำให้เกิดแก่ผู้เรียนอย่างรอบด้าน สมดุล รวมทั้งเน้นประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของการจัดการศึกษาแต่ละระดับ/หลักสูตร/ประเภทวิชาและสาขาวิชา
3. มีแนวดำเนินงานหรือแผนที่รับรองรับปรัชญาและเป้าหมายของสถาบัน
4. บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เข้าใจปรัชญาและเป้าหมายของสถาบันตรงกัน

หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนหรือสถาบันศึกษาจัดให้ผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

กระบวนการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งสามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ดังนี้

1. มีการวิเคราะห์สภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม
2. มีการใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
3. มีการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ สื่อ และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เพียงพอ และปลอดภัย
4. มีการนิเทศการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ในส่วนของการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ถูกต้องตามระเบียบ และหลักการวัดและประเมินผลสามารถจำแนกตัวบ่งชี้คุณภาพได้ดังนี้

1. มีเอกสาร หลักฐานการวัดและประเมินผลที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน
2. มีการประเมินผลในสภาพจริงของผู้เรียนเพื่อให้เห็นความก้าวหน้าและพัฒนาการของ

ผู้เรียน

3. มีการวัดประเมินผลเป็นระยะ ๆ และนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

บุคลากร

บุคลากร หมายถึง ผู้บริหาร อาจารย์ครูผู้สอน และบุคลากรสนับสนุนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ในโรงเรียน

บุคลากรที่เป็นครูผู้สอนจะมีเกณฑ์วัดเกี่ยวกับการมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรมเหมาะสมกับอาชีพครู ทำให้สามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ดังนี้

1. มีวุฒิ ความรู้ ความสามารถสอดคล้องและเพียงพอกับสาขาวิชาที่สอน
2. ปฏิบัติตนสอดคล้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพครู
3. มีความมุ่งมั่นต่อการพัฒนาตนเองสู่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

ส่วนบุคลากรที่มีหน้าที่สนับสนุนการเรียนการสอนจะมีเกณฑ์วัดค่ามีความรู้ความสามารถและปฏิบัติงานเต็มศักยภาพทำให้สามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ดังนี้

1. มีความรู้ ความสามารถสอดคล้องกับงานที่ได้รับมอบหมาย
2. มีความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จในการทำงานเพื่อองค์กร

การจัดการ การบริหาร

การจัดการ การบริหาร หมายถึง การปฏิบัติตามหน้าที่การบริหารสถาบันการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล คำนึงถึงความสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดและสามารถตรวจสอบได้ และพัฒนายกระดับมาตรฐานการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

เกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารจะดูจากการที่มีระบบการบริหารจัดการที่ทันสมัย ซึ่งจะทำให้สามารถจำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ดังนี้

1. มีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจนและเหมาะสมกับขนาดและระดับการศึกษาของสถาบัน
2. มีคู่มือและแนวทางปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรครบถ้วนทุกฝ่าย
3. มีธรรมเนียมในสถานศึกษาแผนปรับปรุงสถาบันการศึกษาอย่างเหมาะสม
4. มีระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่เหมาะสม
5. มีการพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

ในระบบการตรวจสอบจะดูจากการที่มีระบบการกำกับ ตรวจสอบ และรายงานคุณภาพภายในที่เหมาะสม ทำให้จำแนกลักษณะตัวบ่งชี้ได้ดังนี้

1. มีการกำหนดขอบข่ายสาระการกำกับตรวจสอบและรายงานที่ครอบคลุมเป้าหมายและจัดการพัฒนาของสถานศึกษาชัดเจน เน้นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลและความคุ้มค่า (ความคุ้มค่า หมายถึง กลุ่มเป้าหมายได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่และตรงกลุ่มเป้าหมายทุกระดับ)

2. บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจและดำเนินการตามระบบได้
3. มีการเสนอรายงานการตรวจสอบคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง

สรุปว่า แนวคิดของการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารจัดการที่เป็นระบบ กลไก และกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนร่วมกัน วางแผน กำหนดเป้าหมาย และวิธีการลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบผลงาน หากจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง แผนงานนั้น ๆ โดยมุ่งให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

จากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สนับสนุนให้มีการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาไปยังระดับท้องถิ่นและสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ผู้เรียนไม่ว่าจะอยู่ในท้องถิ่นใดก็ตามจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงกัน ทั้งนี้จะมีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและการประเมินภายนอกเป้าหมายของการประเมินคุณภาพนั้น ไม่ใช่เพื่อการลงโทษ แต่เป็นเครื่องสะท้อนให้สถานศึกษาได้นำไปพิจารณาจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างเต็มที่ ฉะนั้นการประกันคุณภาพจึงเป็นการประกันคุณภาพเพื่อผู้เรียน

ในอดีตที่ผ่านมามักจะให้หน่วยงานประเมินภายในอย่างเดียวซึ่งผลที่ออกมาเชื่อถือไม่ค่อยได้ ประเมินทุกเรื่องออกมาดีเกือบทั้งหมด หรือแม้แต่การให้ศึกษานิเทศก์เป็นผู้ประเมิน ก็ปรากฏว่าไม่ได้มีการนำผลไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการศึกษาเท่าที่ควร จึงสมควรให้มีการประเมินภายนอกโดยองค์กรอิสระเป็นองค์กรกลางที่ไม่ถูกครอบงำโดยฝ่ายรัฐหรือฝ่ายราชการ ซึ่งก็คือสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา

จากรายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินผลกระทบในการตรวจสอบคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษาในสหราชอาณาจักรตั้งแต่ปี 1993 ถึง 1998 ของนักวิชาการชาวต่างประเทศคือ นิวตัน (Newton. 1999: 215-235) ผลการวิจัยพบว่า การใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพที่ได้จากการวัดการปฏิบัติหรือการดำเนินงานโดยองค์กรภายนอก เช่น รายงานการตรวจสอบและประเมินของ Scottish Higher Education Funding Council (SHEFC) และ Higher Education Quality Council (HEQC) และการตรวจสอบและประเมินภายใน โดยคณะกรรมการตามการรับรู้และประสบการณ์ ทำให้ทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นดังนี้

(1) วัตถุประสงค์ของระบบคุณภาพ และวิธีการที่ใช้ในการตรวจสอบและประเมินชี้ให้เห็นว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จำเป็นต้องมีการตรวจสอบและประเมินทั้งภายในและภายนอก การตรวจสอบและประเมินสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ เป็นเรื่องที่สามารถทำได้

(2) การปรับปรุงคุณภาพสำหรับบุคลากร มีขอบเขตที่กว้าง ดังนั้น จึงไม่สามารถแยกส่วนของการปรับปรุงให้เป็นอิสระออกจากระบบการประกันคุณภาพได้

(3) การปรับปรุงคุณภาพสำหรับนักศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งกว่าการปรับปรุงและพัฒนาบุคลากร เนื่องจากเป็นผลผลิตของสถาบัน

(4) ควรมีการเพิ่มหรือขยายการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพออกไปอย่างกว้างขวาง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 26) กล่าวถึง ระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาความรู้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษา ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยการส่งเสริมสนับสนุนและกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด ประกอบด้วย

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ให้สถานศึกษา จัดโครงสร้างการบริหาร แต่งตั้งคณะกรรมการและจัดระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา ให้สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและการดำเนินการตามแผนโดยคำนึงถึงหลักและให้ครอบคลุม เพื่อเป็นแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับเพื่อดำเนินการตามแผนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4. การประเมินคุณภาพการศึกษา ให้สถานศึกษาจัดให้นักเรียนทุกคนได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลักและคุณลักษณะที่สำคัญด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

5. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยระบุความสำเร็จตามเป้าหมาย เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมสนับสนุนร่วมดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาแล้วตรวจสอบและทบทวน

คุณภาพสถานศึกษา อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี และต้องวิเคราะห์ วิจัย แล้วเผยแพร่วัตกรรมเกี่ยวกับรูปแบบและเทคนิควิธีการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีกระบวนการและมาตรการของการควบคุม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานคุณภาพการศึกษาของสถาบัน มีการประสานงาน แลกเปลี่ยนข้อมูล ให้คำปรึกษา และให้การสนับสนุน ส่งเสริมซึ่งกันและกัน มีกลไกที่สำคัญคือ

1. การมีคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา
2. การตั้งหน่วยงานรองรับด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
3. การมีคู่มือการประกันคุณภาพ
4. การมีการรายงานผลการดำเนินงาน ที่จะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนา
5. การมีระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก

จากแนวความคิดเรื่องระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดแนวทางและกระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาไว้หลายรูปแบบ มีทั้งเหมือนกัน คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามความเหมาะสมขององค์กร หน่วยงานราชการและเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์ในทิศทางเดียวกัน คือส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรนั้นมีคุณภาพไปสู่เกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งสถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสารคู่มือคุณภาพ คู่มือขั้นตอนการดำเนินงาน และคู่มือการปฏิบัติงาน เพื่อให้การทำงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อดำเนินการตามแผนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4. วรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ

การปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้น ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินงานอยู่ที่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงมีความต้องการจะศึกษาสถานภาพ หน่วยงาน และประสิทธิภาพการทำงาน ส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานการประกันคุณภาพในสถานศึกษาโรงเรียนเตรียมทหารว่า ผู้ปฏิบัติงานที่มีสถานภาพ หน่วยงาน และประสิทธิภาพการทำงาน แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นในการประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งสถานภาพส่วนบุคคลที่แตกต่างกันนั้นจะส่งผลโดยตรงต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หรือความคิดเห็นในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาประการใด มีรายละเอียดข้อค้นพบจาก งานวิจัย ดังต่อไปนี้

4.1 สถานภาพ

ดวงดาว ทองผ่อง (2545: 108) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและ

ครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัญหาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการประกันคุณภาพภายในโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

สุพรรณ กิ่งมิ่งแอ (2543: 98) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารคุณภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารคุณภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู อาจารย์ จำนวน 7 ขั้นตอน คือ การกำหนดเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน การจัดองค์กรบริหารคุณภาพ การจัดทำแผนและโครงการพัฒนา การดำเนินการตามแผน การนิเทศและติดตามผล การประเมินผลและรายงาน และการปรับปรุงและพัฒนา ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารเห็นว่าการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพในโรงเรียน โดยรวมทั้ง 7 ขั้นตอน มากกว่าครู อาจารย์

รัตนา เอี่ยมสุวรรณ (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามกรอบการดำเนินงาน 6 ด้าน คือ การศึกษาและเตรียม การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษา และการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ และครู อาจารย์ ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการครูที่มีสถานภาพต่างกัน เห็นว่า มีการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน แตกต่างกัน ด้านการศึกษาและการเตรียม การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา การนำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ และการเตรียมรับการประเมินจากองค์กรภายนอก โดยผู้บริหารเห็นว่าการปฏิบัติมากกว่าผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและครู

3.2 หน่วยงาน

สมบุญ ฐุสินธุ์ (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่องการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากมีการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมทุกด้านงานและในด้านแตกต่างกัน ยกเว้นงานด้านโรงเรียนและชุมชนไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาในแต่ละงานพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันบริหารงาน 5 งาน ได้แก่ งานบริหารงานทั่วไป งานธุรการ งานวิชาการ งานปกครองนักเรียนและงานบริหารแตกต่างกัน

ชำนาญ อยู่แพ (2544: 165) ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร และอาจารย์ จำนวน 207 คน พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนข้าราชการครูมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

จตุพล ยงศร (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรโรงเรียนนายเรืออากาศ กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2545 เป็นต้นมา จำนวน 520 คน พบว่า บุคลากรโรงเรียนนายเรืออากาศ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

3.3 ประสพการณ์การทำงาน

ชวลิต ศรีพวงผกาพันธุ์ (2543: 104) ซึ่งได้ศึกษาระดับปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายประกันคุณภาพของโรงเรียน เฉพาะด้านการประกันประสิทธิภาพการศึกษา แตกต่างกัน

ปัญญา ปรารงค์ทอง (2545: 120) ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน ในขั้นตอนการควบคุมคุณภาพการศึกษา ด้านกำหนดมาตรฐานโรงเรียนและด้านการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐาน จำแนกตามสถานภาพผู้บริหาร ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน พบว่า สภาพโรงเรียนที่มีผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

พินิจ รัตนะสุขจิตต์ (2544: 92) ศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 12 พบว่า นักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันจะมีศักยภาพในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สถานภาพ หน่วยงาน และประสบการณ์การทำงาน จะส่งผลในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากความเหมาะสมของบุคคลในด้านสถานภาพ หน่วยงาน และประสบการณ์การทำงาน จะทำให้บุคคลเกิดการ

พัฒนาชีวิต พัฒนาทักษะการทำงาน ทำให้บุคลากรรู้จักวิธีการปฏิบัติงาน ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ รู้จักการวิเคราะห์ และแก้ปัญหา รู้จักการทำงานร่วมกับคนอื่น ส่งผลให้การดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สถานภาพ หน่วยงาน และประสบการณ์การทำงาน เป็นตัวแปรที่สำคัญในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

เข็มทอง ศิริแสงเลิศ (2540: 15-30) ศึกษาการวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ผลงานวิจัยพบว่า ระบบที่โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ได้ใช้ประกันคุณภาพการศึกษา คือ ระบบประกันคุณภาพเน้นการควบคุมการปฏิบัติงานตามสายการ บังคับบัญชา และปฏิทินการศึกษาเป็นเกณฑ์วัดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มีการวางแผน ปฏิบัติงานระยะ 1 ปีมากที่สุด และพบว่าประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพการศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพของกระบวนการบริหารโรงเรียน ด้านคุณภาพนักเรียน และด้านคุณภาพของการบริหาร พบว่า ไม่มีโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งใดมีประสิทธิผลครบทั้ง 3 ด้าน

เชวงศักดิ์ เขียวเงิน (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพ ของสถาบันราชภัฏกำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพตามคำสั่งของสถาบัน ราชภัฏกำแพงเพชร จำนวน 186 คน พบว่า กระบวนการควบคุมคุณภาพการศึกษาในด้านการกำหนด กลไกดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพ การศึกษา และกระบวนการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก

มงคลธร บัวประทุม (2543: บทคัดย่อ) ได้สรุปผลการบริหารคุณภาพไว้ว่า ทุกโรงเรียนอยู่ใน ระดับคุณภาพ 1 เพราะโรงเรียนต่าง ๆ ยังไม่ได้ทำมาตรฐานการปฏิบัติงานเนื่องจากยังไม่ทราบว่า ควรจะอย่างไร ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวก การพัฒนาบุคลากร การติดตามและประเมินผล โรงเรียนส่วนใหญ่ยังทำระบบเดิม ไม่ได้ปรับกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับธรรมนูญโรงเรียน เพราะยัง ไม่มีธรรมนูญที่สมบูรณ์แบบตามแนวการประกันคุณภาพการศึกษา

ธนาภรณ์ สีดอกพุด (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพร้อมเพื่อรับการประเมินการประกัน คุณภาพการศึกษาตามทัศนของผู้บริหารและครูผู้สอน ส่วนใหญ่มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกระบวนการบริหารมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ความพร้อมการ พัฒนากระบวนการเรียนการสอนในหัวข้อจัดทำแผนการสอน ทัศนะระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนสอน มีความพร้อมเพื่อรับการประเมินประกันคุณภาพการศึกษาในด้านกระบวนการดำเนินการบริหาร ไม่

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านผลผลิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ชานาญ อยู่แพ (2544: 165) ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร และอาจารย์ จำนวน 207 คน พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนข้าราชการครูมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญญา ปรารค์ทอง (2545: 120) ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน ในขั้นตอนการควบคุมคุณภาพการศึกษา ด้านกำหนดมาตรฐานโรงเรียนและด้านการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐาน จำแนกตามสถานภาพผู้บริหาร ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน พบว่า สภาพโรงเรียนที่มีผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

อุไรรัตน์ จันทคุปต์ (2545: บทคัดย่อ) ศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคจำนวน 116 คน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ เนื้อหาสาระของการประกันคุณภาพ ความเข้าใจในโครงสร้างระบบประกันคุณภาพการศึกษา และความรู้ความเข้าใจในการจัดทำระบบการประกันคุณภาพ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน มีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

พรชัย สีนุประสิทธิ์ (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพการดำเนินงานของวิทยาลัยพลศึกษา สังกัดกรมพลศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร และอาจารย์ จำนวน 285 คน พบว่าคุณภาพการดำเนินงานของวิทยาลัยพลศึกษา โดยรวมและเป็นรายด้าน ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับดี และผลการศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพการดำเนินงานของวิทยาลัยพลศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีคุณภาพไม่แตกต่างกัน

จุฑพล ยงศร (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัย การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรโรงเรียนนายเรืออากาศ กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ กลุ่มตัวอย่างเป็น

บุคลากรที่ปฏิบัติงานตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2545 เป็นต้นมา จำนวน 520 คน พบว่า บุคลากรโรงเรียนนายเรืออากาศ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เอกเซอร์ (จรัญ ดิงาม 2546: 57; อ้างอิงจาก Acher 1995: 192-197) ได้วิจัยเกี่ยวกับบริบทที่เกี่ยวข้องกับระบบคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางให้โรงเรียนสามารถนำไปเปลี่ยนแปลงการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้ดีขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ระบบคุณภาพการศึกษา (The Education Quality System: EQS) ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ รูปแบบของระบบการประกันคุณภาพและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบประกันคุณภาพ จะต้องปรับเปลี่ยนลักษณะสังคม 3 ประการ คือ ความรอบรู้ การปรับเปลี่ยน และการปฏิรูป จึงจะทำให้องค์กรมีการพัฒนาทั้งในด้านเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การใช้ผลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของ EQS แสดงให้เห็นว่า ระบบคุณภาพการศึกษามีความสมบูรณ์ชัดเจนสอดคล้องและเป็นแนวทางสำคัญต่อองค์กร และการเปลี่ยนแปลงของนักวิชาการได้ กรอบแนวคิดของการเปลี่ยนแปลงระบบ

บรอดฟุต (Broadfoot. 1994: 4 - 8) ได้ศึกษาวิจัย การเข้าสู่การประกันคุณภาพและการควบคุมคุณภาพในประเทศต่าง ๆ เพื่อเป็นการเสนอภาพและเปรียบเทียบผลกระทบทางสังคมในการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาและการควบคุมคุณภาพในประเทศเยอรมนี สวีเดน ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย พบว่า ในประเทศเยอรมนีมีการเปลี่ยนแปลงจากจังหวัดหนึ่งไปสู่อื่น ๆ และการประกันคุณภาพและการควบคุมคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญในวิชาชีพครู แต่ทั้งนี้การประกันคุณภาพและการควบคุมคุณภาพ ต้องอาศัยความรู้ทางกฎหมายประกอบ ในประเทศสวีเดนมีการพิจารณาการประกันคุณภาพ โดยการพัฒนาความรู้และการควบคุม ในประเทศฝรั่งเศสมีการให้ความสำคัญมากต่อการตรวจสอบภายนอกองค์กร และการควบคุมงานในการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาและการควบคุมคุณภาพ

บั๊ก (Bugg. 2000: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในมลรัฐอัลลินอยส์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของคณะกรรมการการศึกษาของรัฐในโครงการประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาแผนที่ใช้เป็นตัวกระตุ้นการพัฒนาระบบการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐ เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับขอบเขตที่โรงเรียนสองแห่งใช้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงกระบวนการต่อเนื่อง ผลการวิจัยพบว่า

1. ก่อนที่จะมีการประกันคุณภาพและแผนพัฒนามาใช้ โรงเรียนทั้งสองแห่งยังไม่ได้ใช้ระเบียบโครงสร้างในการปรับปรุงโรงเรียน
2. โรงเรียนในชนบทสามารถใช้กระบวนการประกันคุณภาพ เพื่อเป็นการกระตุ้นการพัฒนาโครงสร้างการจัดระเบียบของโรงเรียน ในขณะที่โรงเรียนในเมืองไม่สามารถทำตามกระบวนการได้สำเร็จ
3. การประกันคุณภาพมีผลดีต่อแผนการสอนในโรงเรียนทั้งสองแห่ง
4. ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพจะประสบความสำเร็จในเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุง แต่ยังเป็นที่ยกเถียงกันว่าสิ่งแวดล้อมบางประการอาจทำให้โรงเรียนไม่สามารถค้นหาปัญหาที่แท้จริงได้
5. โครงร่างของการประกันคุณภาพ สามารถช่วยโรงเรียนในการพัฒนาวัฒนธรรมการปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามก็ดีการขาดตัวแปรบางตัว เช่น ภาวะผู้นำ ทรัพยากรทางการเงิน ทำให้กระบวนการไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย

ฮาร์เปอร์ (Harper, 1999: Abstract) ได้ศึกษา บทบาทของการทำงานเป็นทีมในการประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสองแห่งในมลรัฐอิลลินอยส์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพผลการทำงานของมลรัฐอิลลินอยส์ โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง คณะทำงานที่สอนแบบสหวิทยาการ และคณะทำงานวางแผนพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ ผลการวิจัยพบว่า การประกันคุณภาพและการวางแผนพัฒนาเป็นแรงกระตุ้นในรูปแบบหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและกระบวนการวางแผนของทั้งสองโรงเรียน ผู้บริหารเป็นกุญแจสำคัญในการประสานการทำงานระหว่างคณะทำงานทั้งสองโดยผู้บริหารต้องเป็นผู้ริเริ่มจัดโครงสร้างและกระบวนการที่ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน แม้ว่าจะกระตุ้นให้การดำเนินงานด้านหลักสูตรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีผลต่อเทคโนโลยีการสอนของโรงเรียนทั้งสองแห่ง

ฟลอยท์ (Floitt, 2000: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลกระทบของรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกต่อโรงเรียนในมลรัฐอิลลินอยส์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาว่าการมีส่วนร่วมในการ ทบทวนการดำเนินงานจากภายนอกจะมีส่วนช่วยให้กระบวนการพัฒนาโรงเรียนแบบบูรณาการดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ ผู้วิจัยวิเคราะห์จากรายงานการประเมินภายนอก (Exit report) และรายงานข้อคิดเห็นจากโรงเรียนที่ถูกประเมิน (Response report) ระหว่างปี 1998 – 1999 กรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์ได้ทดสอบเทคโนโลยีการสอนการเรียนรู้ ทิศทาง และความสามารถในการส่งเสริมเทคโนโลยีหลักของโครงสร้างที่สนับสนุนจากภายในและภายนอก จากการวิเคราะห์ พบว่า รายงานการประเมินภายนอกได้ระบุให้เห็นถึงประเด็นบรรยากาศการเรียนรู้ และถึงแม้ว่ารายงานนี้ได้กล่าวถึงความจำเป็นต้องมีการกำหนดทิศทางของหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐ แต่มี

หลักฐานอ้างอิงน้อยมากในการปรับปรุงหลักสูตร การประเมิน และกลยุทธ์ การสอน ส่วนการสนับสนุนจากชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนไม่ได้บูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมที่กำหนด

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยการจัดให้มีการศึกษาและเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การจัดทำมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการ การวางแผน ระบบ และด้านผลผลิต โดยผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง สำหรับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความแตกต่างหลากหลายในการแก้ไขปัญหตามสภาพของสถานศึกษาและชุมชน นอกจากนั้นยังมีปัญหาของความแตกต่างในปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก และพบว่า สถานภาพและคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารและผู้สอน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ มีส่วนสำคัญในความสำเร็จของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ โรงเรียนเตรียมทหาร สังกัดกรมยุทธศึกษาทหาร จังหวัดนครนายก จำนวน 440 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนเตรียมทหาร จำแนกตามสถานภาพประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเคร็จซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970 : 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างต่ำ 205 คน และผู้วิจัยเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 225 คน จากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้หน่วยงานเป็นชั้น รายละเอียด ดังตาราง 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหน่วยงาน

หน่วยงาน	จำนวนประชากร				จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			
	ผู้บริหาร	ครู-อาจารย์	เจ้าหน้าที่	รวม	ผู้บริหาร	ครู-อาจารย์	เจ้าหน้าที่	รวม
หน่วยงานฝึก-ศึกษา	32	146	78	256	20	78	38	136
หน่วยงานสนับสนุน การศึกษา	15	-	169	184	10	-	79	89
รวม	47	146	247	440	30	78	117	225

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม เพื่อศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ซึ่งเป็นออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร 3 ด้าน คือ 1. การควบคุมคุณภาพ 2. การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ 3. การประเมินและรับรองคุณภาพ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือ

1. ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี ความหมาย จากเอกสาร ตำรา บทความ อินเทอร์เน็ต (Internet) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

2. นำข้อมูลจากข้อ 1 มาสร้างแบบสอบถามการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร แบบมาตราส่วนประมาณค่าของ ลิเคิร์ต (Likert's Scale) โดยพัฒนามาจากเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยของ จรัญ ดีงาม (2546 : 97-103) มนต์ระการ สุกุลจิตจินดา (2548 : 113-118) และประทุมทิพย์ ศรีเมือง (2546 : 89-103)

ขั้นตอนในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำ แบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปริญญานิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องให้มีความถูกต้องครอบคลุมตามขอบเขตและนิยามศัพท์เฉพาะที่ศึกษา พร้อมทั้งตรวจสอบจำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม
2. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตามรายชื่อภาคผนวก ค พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และลงความเห็นว่าเป็นแบบสอบถามแต่ละข้อตรงตามเนื้อหาที่จะวัดหรือไม่ มีความชัดเจน และครอบคลุมนิยามตัวแปรภาษาถูกต้องชัดเจนหรือไม่ มาตราวัด (Scale) ที่ใช้เหมาะสมหรือไม่
3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องทั้งในเรื่องภาษา และเนื้อหาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความครอบคลุมตามนิยามศัพท์และมีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เมื่อนำเสนออาจารย์ที่ปริญญานิพนธ์แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 8 คน ครู-อาจารย์จำนวน 12 คน และเจ้าหน้าที่ 10 คน รวม 30 คน แล้วนำคะแนนจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 และรายด้านการควบคุมคุณภาพ 0.89 ด้านการตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ 0.92 และด้านการประเมินและรับรองคุณภาพ 0.90

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 ขอนหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนเตรียมทหาร ถึงผู้บัญชาการโรงเรียนเตรียมทหาร เพื่อออกหนังสือสั่งการไปยังหน่วยขึ้นตรงให้บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำหนังสือไปให้ด้วยตนเอง
- 4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้บุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการตอบ และนัดวันรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน
- 4.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา จากแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวนทั้งสิ้น 225 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 218 ชุด เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 216 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.00 จากแบบสอบถามจำนวน 225 ชุด

5. การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยได้กระทำข้อมูล ดังนี้

5.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ให้รหัสข้อมูลตัวแปรที่ต้องการศึกษา คือ สถานภาพ หน่วยงาน และประสบการณ์การทำงาน

5.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจให้คะแนนแต่ละข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน	1	เมื่อตอบในช่อง	น้อยที่สุด
ให้คะแนน	2	เมื่อตอบในช่อง	น้อย
ให้คะแนน	3	เมื่อตอบในช่อง	ปานกลาง
ให้คะแนน	4	เมื่อตอบในช่อง	มาก
ให้คะแนน	5	เมื่อตอบในช่อง	มากที่สุด

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. นำผลคะแนนที่ได้มาหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 แบบสอบถาม ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรของโรงเรียนเตรียมทหาร ได้แก่ สถานภาพ หน่วยงาน และกลุ่มประสบการณ์การทำงาน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง ส่วนกลุ่มประสบการณ์การทำงาน ดำเนินการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำมากำหนดกลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยแบบ แบบอิงกลุ่ม (Norm reference) $\bar{X} \pm 0.5S.D$ แบ่งเป็น 3 กลุ่มดังนี้ ของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 8 -11)

น้อยกว่า 11 ปี	ประสบการณ์การทำงาน	น้อย
12 – 19 ปี	ประสบการณ์การทำงาน	ปานกลาง
ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป	ประสบการณ์การทำงาน	มาก

1.2 แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการควบคุมคุณภาพ 2. ด้านการตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ 3. การประเมินและรับรองคุณภาพ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม เพื่อเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง ส่วนการแปลผลใช้เกณฑ์ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 8-11)

- 1.00 - 1.49 หมายถึง การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 1.50 - 2.49 หมายถึง การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
- 2.50 - 3.49 หมายถึง การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 3.50 - 4.49 หมายถึง การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
- 4.50 - 5.0 หมายถึง การดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

2. เปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ดังนี้

- 2.1 ใช้การทดสอบค่าที (t – test) กับสถานภาพบุคลากร และ หน่วยงาน
- 2.2 ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

กับประสบการณ์การทำงาน

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติ ดังนี้

7.1 สถิติพื้นฐาน

7.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

7.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

7.1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

7.2 สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ คือ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient)

7.3.สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

7.3.1 การทดสอบค่าที (t – test) แบบ Independent Sample ทดสอบสมมติฐาน

ข้อ 1, 2

7.3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

ทดสอบสมมติฐาน ข้อ 3

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบที (t – Distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบเอฟ (F – Distribution)
df	แทน	ระดับชั้นความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบคำอธิบายตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการศึกษการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร หน่วยงาน และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ โดยจำแนกตามสถานภาพ หน่วยงานและประสบการณ์การทำงาน ผลการวิเคราะห์ปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ หน่วยงานและประสบการณ์การทำงาน

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	กลุ่มตัวอย่าง (n = 216)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
1.1 ผู้บริหาร	61	28.24
1.2 ครู อาจารย์	69	31.94
1.3 เจ้าหน้าที่	86	39.81
รวม	216	100.00
2. หน่วยงาน		
1. หน่วยงานฝึก - ศึกษา	107	49.54
2. หน่วยงานสนับสนุนการศึกษา	109	50.46
รวม	216	100.00
3. ประสบการณ์การทำงาน		
1. น้อย (1 - 11 ปี)	82	37.96
2. ปานกลาง (12 - 19 ปี)	53	24.54
3. มาก (ตั้งแต่ 20 ขึ้นไป)	81	37.50
รวม	216	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่า บุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารที่ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพเป็นเจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 39.81 ครู อาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 31.94 ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 28.24 เป็นบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานสนับสนุนการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 50.46 หน่วยงานฝึก-ศึกษา คิดเป็นร้อยละ 49.54 มีประสบการณ์การทำงานน้อย คิดเป็นร้อยละ 37.96 มีประสบการณ์การทำงานมาก 37.50 และมีประสบการณ์การทำงานปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 24.54 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร

ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายด้านโดยรวม ดังปรากฏในตาราง 2 และผลการวิเคราะห์การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายชื่อของ 3 ด้าน ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการควบคุมคุณภาพ	3.88	0.78	มาก
2. ด้านการตรวจสอบและการปรับปรุงคุณภาพ	3.46	0.49	มาก
3. ด้านการประเมินและรับรองคุณภาพ	3.63	0.84	มาก
รวม	3.75	0.83	มาก

จากตาราง 2 แสดงว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการควบคุมคุณภาพอยู่ในลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการประเมินและรับรองคุณภาพ และด้านการตรวจสอบและการปรับปรุงคุณภาพ ตามลำดับ

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานการประกันคุณภาพ
การศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการควบคุมคุณภาพ จำแนกเป็นรายชื่อ

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การควบคุมคุณภาพ			
1.1 การศึกษาและการเตรียมการ			
1. มีการสร้างเสริมจิตสำนึก และความตระหนักในเรื่องการประกัน คุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรของโรงเรียนโดยใช้รูปแบบ / วิธีการหลากหลาย เช่น ประชุมอบรม/ สัมมนา ทั้งภายในและ ภายนอกสถาบัน ประชุมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาเอกสาร ศึกษา ดูงาน	4.11	0.82	มาก
2. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่มีทั้งบุคลากร ภายในและภายนอกสถานศึกษา	4.15	0.78	มาก
3. มีการแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเรื่องการประกันคุณภาพ การศึกษาให้เป็นคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษา	4.17	0.72	มาก
4. มีการกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับภารกิจของการประกันคุณภาพภายใน	4.15	0.73	มาก
5. มีการกำหนด ประกาศ ให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนโยบายการ ดำเนินการการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรของโรงเรียน รับรู้	4.06	0.78	มาก
6. มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานประกัน คุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรอย่างเหมาะสม	4.03	0.76	มาก
7. มีการประชุม ปรีกษา หรือ ในลักษณะการทำงานเป็นทีมในการ ปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.08	0.72	มาก
8. มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่นเอกสาร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ เพียงพอสำหรับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	4.02	0.82	มาก

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา		ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
9.	มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียน ข้อมูลปัจจัยการผลิต กระบวนการ และผลผลิต ของโรงเรียนที่อำนวยการประโยชน์แก่การประกันคุณภาพ	3.97	0.77	มาก
10.	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบและหน่วยรับผิดชอบระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนอย่างชัดเจน	3.99	0.79	มาก
11.	มีการรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบ ปรับปรุงและพัฒนาข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน	4.04	0.70	มาก
12.	การใช้และการให้บริการข้อมูลสารสนเทศทำได้สะดวกรวดเร็ว เชื้ออำนาจต่องานประกันคุณภาพ	3.90	0.79	มาก
13.	มีการทดลองประเมินตนเอง ประเมินกลุ่มงาน/โครงการตามภารกิจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการทดลอง ประเมินตนเอง/ประเมินงาน/โครงการตามภารกิจ	3.88	0.77	มาก
14.	มีการดำเนินการตามแผนงานพัฒนานุเคราะห์เพื่อการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ	3.85	0.76	มาก
15.	มีการส่งเสริมให้บุคลากรไปร่วมประชุม อบรม สัมมนาหรือศึกษาการดำเนินงานของหน่วยงานอื่นเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพ	3.76	0.79	มาก
รวม		4.01	0.77	มาก

1.2 การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

1.	มีการจัดทำแผน เช่น ธรรมนูญโรงเรียน แผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและที่เชื้อต่อการประเมินภายในและภายนอก	3.96	0.75	มาก
----	--	------	------	-----

ตาราง 3 (ต่อ)

	การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2.	ในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน และแผนยุทธศาสตร์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการพิจารณาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และการกำหนดทิศทางในอนาคตของโรงเรียนหรือวิสัยทัศน์ร่วมกัน	3.91	0.76	มาก
3.	มีการใช้ข้อมูลความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนประกอบการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	3.69	0.87	มาก
4.	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายและการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายของโรงเรียน	3.66	0.77	มาก
5.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ/ทีมงาน บุคลากรภายในสถานศึกษา และบุคลากรภายนอกสถานศึกษา เช่น กรมยุทธศึกษาทหาร สถาบันเครือข่ายกองทัพ / นอกกองทัพ เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา	3.85	0.71	มาก
6.	มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดสอดคล้องกับจุดเน้นและทิศทางการพัฒนาโรงเรียน	3.81	0.74	มาก
7.	มีการนำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเป็นเป้าหมายในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน	3.79	0.74	มาก
8.	การประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้อย่างเป็นทางการเป็นที่รับรู้ของบุคลากร	3.70	0.79	มาก
9.	มีการวางแผนการใช้ทรัพยากรทั้งบุคลากร งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	3.71	0.73	มาก
10.	มีการกำหนดคณะทำงานรับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลสำหรับมาตรฐานต่าง ๆ และระยะเวลาชัดเจน	3.73	0.78	มาก
11.	มีการจัดกิจกรรมให้คณะทำงานมีความรู้ ความเข้าใจ วิธีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	3.63	0.76	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
12. มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีซึ่งมีการกำหนดระยะเวลาผู้รับผิดชอบงาน/กิจกรรม / โครงการอย่างชัดเจน	3.79	0.80	มาก
13. มีการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับโรงเรียน/ฝ่าย/หมวด/งาน/บุคคล	3.70	0.74	มาก
14. มีการกำหนดมาตรฐานในการกำกับและตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากร	3.68	0.76	มาก
15. มีการกำหนดหรือนิยามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนออกมาเป็นเอกสาร	3.70	0.77	มาก
รวม	3.75	0.77	มาก
รวม	3.88	0.78	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการควบคุมคุณภาพตามความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาด้านการศึกษาและการเตรียมการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่มีทั้งบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา และมีการกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ไว้อย่างชัดเจนสอดคล้องกับภารกิจของการประกันคุณภาพภายใน

เมื่อพิจารณาด้านการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการจัดทำแผน เช่น ธรรมนูญโรงเรียน แผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและที่เอื้อต่อการประเมินภายในและภายนอก อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ/ทีมงาน บุคลากรภายในสถานศึกษา และบุคลากรภายนอกสถานศึกษา เช่น กรมยุทธศึกษาทหาร สถาบันเครือข่ายกองทัพ / นอกกองทัพ เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา และมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัด สอดคล้องกับจุดเน้นและทิศทางการพัฒนาโรงเรียน

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานการประกันคุณภาพ
การศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการตรวจสอบและการปรับปรุงคุณภาพ

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา		ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2. ด้านการตรวจสอบและการปรับปรุงคุณภาพ				
2.1 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน				
1.	มีการจัดทำคู่มืองานตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไว้เป็นแนวปฏิบัติอย่างชัดเจน	3.86	0.85	มาก
2.	บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินการประกันคุณภาพของโรงเรียน	3.76	0.77	มาก
3.	มีการนิเทศ กำกับ ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากร	3.73	0.77	มาก
4.	มีการจัดกิจกรรมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	3.65	0.85	มาก
5.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประกอบด้วยบุคลากรจากหลายฝ่ายที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการประเมินคุณภาพ	3.73	0.82	มาก
6.	การกำหนดวันเวลาในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นที่รับรู้ของบุคลากร	3.77	0.78	มาก
7.	มีการจัดส่งรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ที่ครบถ้วนให้แก่คณะกรรมการการตรวจสอบคุณภาพภายในทันเวลาก่อนการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพ	3.84	0.76	มาก
8.	คณะกรรมการการตรวจสอบคุณภาพดำเนินการตรวจสอบคุณภาพตามระบบและกลไกที่โรงเรียนได้กำหนดขึ้น	3.76	0.71	มาก
9.	มีการจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรของหน่วยงานให้ทราบวัตถุประสงค์ของการประเมินและสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ประเมิน ผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงาน	3.66	0.83	มาก
10.	มีการตรวจสอบเอกสารเพิ่มเติมอย่างละเอียดทั้งจากเอกสารองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	3.61	0.79	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11. มีแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานผลคุณภาพการศึกษาประจำปี จากบุคคลผู้รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.69	0.74	มาก
12. รายงานผลคุณภาพการศึกษาประจำปีมีการรวบรวม และ นำเสนอสารสนเทศผลการดำเนินงานซึ่งมีสาระสำคัญครอบคลุม การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนในรอบปี	3.74	0.81	มาก
13. มีการพัฒนาความสามารถในการประเมินผลแก่คณะกรรมการ ประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.75	0.73	มาก
14. มีดำเนินการที่เป็นการกระตุ้นหน่วยงานต่างๆ ในการตรวจสอบ ตนเองและวิเคราะห์ตนเอง	3.31	0.97	ปาน กลาง
15. มีการกระตุ้นให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ และการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยให้ข้อคิด ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ ผู้เรียน และให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ของสถานศึกษา รวมทั้งคอยติดตามผลการประเมินตนเองของ สถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินไปพัฒนา ปรับปรุงผู้เรียนที่บ้าน	3.16	1.06	ปาน กลาง
16. มีการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยใช้วิธีการ หลากหลาย เช่น จัดทำรายงาน นิทรรศการ ประชุมชี้แจง ประกาศ ในเว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อให้ทุกฝ่ายรับทราบ	3.35	0.95	ปาน กลาง
รวม	3.64	0.85	มาก
2.2 การปรับปรุงคุณภาพ			
1. มีการสรุปรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของ คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ เปรียบเทียบกับสิ่งที่กำหนดไว้ ในแผนปฏิบัติการและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.48	0.85	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2. บุคลากรมีส่วนในการพิจารณาผลการประเมินและตัวชี้วัดของมาตรฐานต่าง ๆ	3.51	0.	มาก
3. มีการระดมความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน	3.58	0.85	มาก
4. มีการรับข้อมูลป้อนกลับจากนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบความคิดเห็นความพึงพอใจและข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.43	0.99	มาก
5. มีการดำเนินการปรับเปลี่ยนวิธีปฏิบัติงานในทางที่ดีขึ้นให้เกิดประสิทธิภาพ/ผลมากขึ้นเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	3.91	0.73	มาก
6. มีการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนโดยใช้วงจร Plan-Do-Check-Act	3.90	0.64	มาก
รวม	3.63	0.59	มาก
รวม	3.46	0.49	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านด้านการตรวจสอบและการปรับปรุงคุณภาพมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการจัดทำคู่มืองานตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไว้เป็นแนวปฏิบัติอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ มีการจัดส่งรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ที่ครบถ้วนให้แก่คณะกรรมการการตรวจสอบคุณภาพภายในทันเวลา ก่อนการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพ และการกำหนดวันเวลาในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นที่รับรู้ของบุคลากร

เมื่อพิจารณาด้านการปรับปรุงคุณภาพ ตามความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีการดำเนินการปรับเปลี่ยนวิธีปฏิบัติงานในทางที่ดีขึ้นให้เกิดประสิทธิภาพ/ผลมากขึ้นเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก มีการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนโดยใช้วงจร Plan-Do-Check-Act และมีการระดมความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานการประกันคุณภาพ
การศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการประเมินและรับรองคุณภาพ จำแนกเป็นรายข้อ

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3.1 ก่อนการตรวจเยี่ยม			
1. มีการตรวจทานข้อมูล เตรียมการด้านเอกสาร รายงานที่ เกี่ยวข้องกับมาตรฐานต่าง ๆ พร้อมสำหรับการประเมิน	3.95	0.65	มาก
2. มีการจัดทำแผนงานการตรวจเยี่ยมเป็นลายลักษณ์อักษรและ แจ้งให้หน่วยงานที่จะถูกประเมินทราบล่วงหน้า	3.91	0.76	มาก
3. มีการทำความเข้าใจกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับบทบาทและ หน้าที่ในการประเมินภายนอก	3.74	0.84	มาก
4. มีการประสานงานกับบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ ระบบ วิธีการประเมินภายนอก	3.67	0.81	มาก
5. มีการจัดส่งรายงานการประเมินตนเองและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ก่อนรับการประเมินอย่างครบถ้วน	3.78	0.74	มาก
รวม	3.81	0.78	มาก
3.2 ระหว่างการตรวจเยี่ยม			
1. มีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนระหว่างการตรวจ เยี่ยม กับครู-อาจารย์ และบุคลากรของโรงเรียนให้ดำเนินการ สอนตามปกติ และให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลกับผู้ประเมิน	3.71	0.81	มาก
2. หน่วยงานมีความพร้อมเรื่องสถานที่ เอกสารหลักฐานข้อมูลที่อยู่ ในหน่วยงานทั้งในส่วนที่ได้แจ้งไว้ล่วงหน้าและส่วนที่อาจขอ เพิ่มเติม พร้อมให้ความสะดวกแก่ผู้ประเมิน	3.78	0.75	มาก
3. มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรของหน่วยงานได้ร่วมรับฟังซักถาม และแสดงความคิดเห็นเพื่อสร้างความกระจ่างเกี่ยวกับการ ดำเนินงานแก่คณะผู้ประเมิน	3.38	0.98	ปาน กลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

	การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4.	มีผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพตลอดช่วงการตรวจเยี่ยมทำ หน้าที่ประสานงานกับบุคคล/หน่วยงาน เกี่ยวกับการเก็บ รวบรวมข้อมูลในสภาพจริง โดยการสังเกต สอบถาม หรือ สัมภาษณ์ตามที่ผู้ประเมินต้องการ	3.51	0.90	มาก
5.	บุคลากรของสถานศึกษาได้รับฟังและแสดงความคิดเห็นใน ช่วงเวลา การสรุป และการนำเสนอผลด้วยวาจาของผู้ประเมิน	3.44	0.91	ปาน กลาง
รวม		3.60	0.88	มาก
3.3 หลังการตรวจเยี่ยม				
1.	มีการติดตามรายงานผลการประเมินฉบับลายลักษณ์อักษรและ ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการประเมินจากคณะผู้ประเมิน	3.53	0.77	มาก
2.	มีการศึกษารายละเอียดรายงานผลการประเมินว่าตรงตามความ เป็นจริงหรือเป็นไปตามที่คณะผู้ประเมินได้รายงานผลด้วยวาจา หรือไม่ มีข้อทักท้วงหรือข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อแจ้งกลับไปยังคณะผู้ ประเมิน เพื่อแก้ไข ปรับปรุง หรือไม่	3.60	0.82	มาก
3.	มีการพิจารณาผลการประเมินภายนอกตามมาตรฐานต่าง ๆ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด	3.62	0.79	มาก
4.	มีการประชาสัมพันธ์ผลการประเมินภายนอกด้วยสื่อและ ช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายรวมทั้งผู้ปกครองนักเรียนรับรู้อย่าง ทั่วถึง	3.34	0.98	ปาน กลาง
5.	มีการรายงานคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ให้แก่หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง	3.56	0.87	มาก
รวม		3.53	0.85	มาก
รวมทั้งหมด		3.63	0.84	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ด้านการประเมินและรับรองคุณภาพตามความคิดเห็นของข้าราชการโรงเรียนเตรียมทหาร โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาด้านก่อนการตรวจเยี่ยมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการตรวจหาข้อมูลเตรียมการด้านเอกสาร รายงานที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานต่าง ๆ พร้อมสำหรับการประเมิน อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ มีการจัดทำแผนงานการตรวจเยี่ยมเป็นลายลักษณ์อักษร และแจ้งให้หน่วยงานที่จะถูกประเมินทราบล่วงหน้า และมีการจัดส่งรายงานการประเมินตนเอง และเอกสารที่เกี่ยวข้องก่อนรับการประเมินอย่างครบถ้วน

เมื่อพิจารณาด้านระหว่างการตรวจเยี่ยมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยหน่วยงานมีความพร้อมเรื่องสถานที่ เอกสารหลักฐานข้อมูลที่อยู่ในหน่วยงานทั้งในส่วนที่ได้แจ้งไว้ล่วงหน้าและส่วนที่อาจขอเพิ่มเติม พร้อมให้ความสะดวกแก่ผู้ประเมิน อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนระหว่างการตรวจเยี่ยม กับครู-อาจารย์ และบุคลากรของโรงเรียนให้ดำเนินการสอนตามปกติ และให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลกับผู้ประเมิน และมีผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพตลอดช่วงการตรวจเยี่ยมทำหน้าที่ประสานงานกับบุคคล/หน่วยงาน เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพจริง โดยการสังเกต สอบถาม หรือสัมภาษณ์ตามที่ผู้ประเมินต้องการ

เมื่อพิจารณาด้าน หลังการตรวจเยี่ยมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการพิจารณาผลการประเมินภายนอกตามมาตรฐานต่าง ๆ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด อยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ มีการศึกษารายละเอียดรายงานผลการประเมินว่าตรงตามความเป็นจริงหรือเป็นไปตามที่คณะผู้ประเมินได้รายงานผลด้วยวาจาหรือไม่ มีข้อทักท้วงหรือข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อแจ้งกลับไปยังคณะผู้ประเมิน เพื่อแก้ไข ปรับปรุง และ มีการรายงานคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรให้แก่หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

**ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของ
โรงเรียนเตรียมทหาร จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร หน่วยงาน และ
ประสบการณ์การทำงาน**

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของ
การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร จำแนกตาม สถานภาพ
หน่วยงาน และประสบการณ์การทำงาน ตามสมมติฐานที่ 1 - 3 มีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร
3 ด้าน และโดยรวมตามความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารที่มีสถานภาพต่างกัน
แตกต่างกัน

ตาราง 6 การเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร
จำแนกตามสถานภาพบุคลากรของโรงเรียนเตรียมทหาร โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					
	ผู้บริหาร		ครู อาจารย์		เจ้าหน้าที่	
	(n = 61)		(n = 69)		(n = 86)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการควบคุมคุณภาพ	3.97	0.32	3.88	0.47	3.82	0.43
2. ด้านการตรวจสอบและการปรับปรุง คุณภาพ	3.64	0.49	3.67	0.55	3.62	0.50
3. ด้านการประเมินและรับรอง คุณภาพ	3.65	0.55	3.63	0.63	3.62	0.51
รวม	3.79	0.39	3.76	0.49	3.71	0.43

จากตาราง 6 แสดงว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียม
ทหาร 3 ด้าน โดยรวมและรายด้านตามความคิดเห็นของบุคลากรของโรงเรียนเตรียมทหารที่มี
สถานภาพต่างกัน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 การเปรียบเทียบการศึกษาดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
เตรียมทหาร จำแนกตามสถานภาพบุคลากรโดยรวมและรายด้าน (n = 216)

การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการควบคุมคุณภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.81	0.41	2.33
	ภายในกลุ่ม	213	37.10	0.17	
	รวม	215	37.91		
2. ด้านการตรวจสอบและการปรับปรุง คุณภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.07	0.04	0.14
	ภายในกลุ่ม	213	56.18	0.26	
	รวม	215	56.25		
3. ด้านการประเมินและรับรองคุณภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.02	0.01	0.04
	ภายในกลุ่ม	213	67.40	0.32	
	รวม	215	68.43		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.23	0.12	0.60
	ภายในกลุ่ม	213	41.62	0.20	
	รวม	215	41.85		

จากตาราง 7 แสดงว่า บุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม และ 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 บุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารที่หน่วยงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 3 ด้าน แตกต่างกัน

การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ย ของการ
ดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารใน 3 ด้าน คือ ด้านการควบคุม
คุณภาพ ด้านการตรวจสอบและการปรับปรุงคุณภาพ และด้านการประเมินและรับรองคุณภาพ
และโดยรวม ตามความคิดเห็นของบุคลากรที่หน่วยงานต่างกัน คือ หน่วยงานฝึก-ศึกษา และ
หน่วยงานสนับสนุนการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test) ดังตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรโดยรวม และรายด้าน

การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษา	ระดับการปฏิบัติ						
	หน่วยงานฝึก- ศึกษา (n = 107)			หน่วยงานสนับสนุน การศึกษา (n = 109)			t
	แปล			แปล			
	$\bar{X}$	S.D.	ผล	$\bar{X}$	S.D.	ผล	
1. ด้านการควบคุมคุณภาพ	3.88	0.44	มาก	3.87	0.40	มาก	0.258
2. ด้านการตรวจสอบและการปรับปรุง คุณภาพ	3.65	0.51	มาก	3.62	0.51	มาก	0.406
3. ด้านการประเมินและรับรองคุณภาพ	3.64	0.59	มาก	3.62	0.53	มาก	0.337
รวม	3.75	0.45	มาก	3.74	0.43	มาก	0.361

จากตาราง 9 แสดงว่า บุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารที่หน่วยงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม และ 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 บุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 3 ด้าน แตกต่างกัน

การทดสอบเพื่อการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารใน 3 ด้าน คือ ด้านการควบคุมคุณภาพ ด้านการตรวจสอบและการปรับปรุงคุณภาพ และด้านการประเมินและรับรองคุณภาพ และโดยรวมตามความคิดเห็นของบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน คือ น้อย ปานกลาง มาก โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ดังตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					
	น้อย		ปานกลาง		มาก	
	(n = 82)		(n = 53)		(n = 81)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการควบคุมคุณภาพ	3.83	0.47	3.99	0.38	3.86	0.38
2. ด้านการตรวจสอบและ การปรับปรุงคุณภาพ	3.65	0.52	3.75	0.62	3.57	0.41
3. ด้านการประเมินและรับรอง คุณภาพ	3.59	0.59	3.77	0.65	3.60	0.45
รวม	3.72	0.48	3.86	0.49	3.71	0.36

จากตาราง 9 แสดงว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร 3 ด้าน และโดยรวมตามความคิดเห็นของบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน อยู่ในระดับมาก

ตาราง 10 การเปรียบเทียบการศึกษาดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร จำแนกตามประเภทการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้าน (n = 216)

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการควบคุมคุณภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.88	0.44	2.54
	ภายในกลุ่ม	213	37.03	0.17	
	รวม	215	37.91		
2. ด้านการตรวจสอบและการปรับปรุงคุณภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.14	0.57	2.20
	ภายในกลุ่ม	213	55.11	0.26	
	รวม	215	56.25		
3. ด้านการประเมินและรับรองคุณภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.210	0.61	1.92
	ภายในกลุ่ม	213	67.22	0.32	
	รวม	215	68.43		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.92	0.46	2.41
	ภายในกลุ่ม	213	40.93	0.19	
	รวม	215	41.85		

จากตาราง 10 แสดงว่า บุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารที่มีประเภทการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม และ 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

บทสรุปการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารผู้วิจัยได้สรุปไว้ในแต่ละประเด็นต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายทั่วไปในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร โดยมีความมุ่งหมายเฉพาะในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการศึกษาดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร 3 ด้าน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพและการประเมินและรับรองคุณภาพ
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร ด้าน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพและการประเมินและรับรองคุณภาพ ตามความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนเตรียมทหาร จำแนกตามสถานภาพ หน่วยงาน และประสบการณ์ทำงาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรโรงเรียนเตรียมทหาร จำนวน 440 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารสังกัด กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด จำนวน 216 คน ซึ่งได้มาโดยใช้หน่วยงานเป็นชั้น (Strata) ในการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 67 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรโรงเรียนเตรียมทหาร โดยติดต่อขอหนังสือจาก บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนเตรียมทหาร เพื่อให้บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม นำหนังสือไปให้ด้วยตนเอง พร้อมกับแบบสอบถามและชี้แจงรายละเอียดการทำแบบสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจ รวบรวมแบบสอบถามจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 218 ชุด มีความสมบูรณ์จำนวน 216 ชุด คิดเป็นร้อยละ จากแบบสอบถามทั้งหมดที่ส่งไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา คัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์และให้รหัสแบบสอบถามตอนที่ 1 คือ รหัสสถานภาพ หน่วยงานและประสบการณ์ทำงาน และตรวจให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 2

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ วิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของบุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอเป็นตารางประกอบความเรียง แบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร 3 ด้าน คือ 1. การควบคุมคุณภาพ 2. การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพและ 3. การประเมินและรับรองคุณภาพ โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม เพื่อเสนอตารางประกอบความเรียง การแปลผลใช้เกณฑ์ ค่าเฉลี่ย ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2530 : 79 - 80) การเปรียบเทียบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารจำแนกตามสถานภาพและหน่วยงานโดยการทดสอบค่าที และเปรียบเทียบจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิเคราะห์การศึกษาดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร 3 ด้าน พบว่า

1. การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการควบคุมคุณภาพ ด้านการประเมินและรับรองคุณภาพ และด้านการตรวจสอบและการปรับปรุงคุณภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารโดยรวม และ 3 ด้าน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินและรับรองคุณภาพ ตามความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนเตรียมทหาร พบว่าบุคลากรที่มีสถานภาพต่างกัน หน่วยงานต่างกัน และ ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม และ 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามความมุ่งหมายและสมมุติฐานที่ได้ตั้งไว้ดังต่อไปนี้

1. การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการควบคุมคุณภาพอยู่ในลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการประเมินและรับรองคุณภาพ และด้านการตรวจสอบและการปรับปรุงคุณภาพ ตามลำดับ

ผลการศึกษาดังกล่าวบ่งบอกว่า ได้มีการดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาซึ่งให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (กรมสามัญศึกษา 2542ฯ : 23 – 25)

จากการที่โรงเรียนเตรียมทหารได้เริ่มดำเนินการเพื่อตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา ได้มีการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในตามวงจรคุณภาพของเดมมิง คือ Plan (วางแผน) Do (ปฏิบัติ) Check (กำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ) Action (ปรับปรุงพัฒนา) มีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด มีการประเมินคุณภาพภายในโดยคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของกองทัพ ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินการของสถานศึกษาอื่น เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี มีการดำเนินงานในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาใน 3 ขั้นตอน คือ 1. การควบคุมคุณภาพ 2. การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพ 3. การประเมินและรับรองคุณภาพ อยู่ในระดับมาก (จรัญ ดิงาม. 2546)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายชื่อใน 3 ด้านศึกษา พบว่า มีชื่อที่บุคลากรโรงเรียนเตรียมทหารมีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา ได้แก่

“มีดำเนินการที่เป็นการกระตุ้นหน่วยงานต่างๆ ในการตรวจสอบตนเองและวิเคราะห์ตนเอง”

“มีการกระตุ้นให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพและการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยให้ข้อคิด ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน และให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา รวมทั้งคอยติดตามผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงผู้เรียนที่บ้าน”

“มีการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยใช้วิธีการหลากหลาย เช่น จัดทำรายงาน นิทรรศการ ประชุมชี้แจง ประกาศในเว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อให้ทุกฝ่ายรับทราบ” “มีการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยใช้วิธีการหลากหลาย เช่น จัดทำรายงาน นิทรรศการ ประชุมชี้แจง ประกาศในเว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อให้ทุกฝ่ายรับทราบ”

“มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรของหน่วยงานได้ร่วมรับฟังซักถามและแสดงความคิดเห็นเพื่อสร้างความกระจ่างเกี่ยวกับการดำเนินงานแก่คณะผู้ประเมิน”

“บุคลากรของสถานศึกษาได้รับฟังและแสดงความคิดเห็นในช่วงเวลา การสรุป และการนำเสนอผลด้วยวาจาของผู้ประเมิน”

“มีการประชาสัมพันธ์ผลการประเมินภายนอกด้วยสื่อและช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายรวมทั้งผู้ปกครองนักเรียนรับรู้อย่างทั่วถึง”

สารสนเทศจากประเด็นในข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง บ่งบอกถึง 1) ความต้องการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้น เพราะสมาชิกในองค์กรต้องการมีส่วนร่วมในการกำหนดการทำงานในอนาคตของตนเอง โดยใช้ความรู้แนวความคิดและเครื่องมือในการปรับปรุงการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

ขององค์กรนั้น (จตุพล ยงศร 2547: 9; อ้างอิงจาก Barlosky and Lawton 1994) 2) การเผยแพร่รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยใช้วิธีการหลากหลาย เพื่อให้ทุกฝ่ายรวมทั้งผู้ปกครองนักเรียนรับรู้อย่างทั่วถึง ซึ่งเป็นไปตามหลักการหนึ่งในองค์ประกอบในการดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา (กรมสามัญศึกษา 2542ข: 5-9)

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหารโดยรวม และ 3 ด้าน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และการประเมินและรับรองคุณภาพ ตามความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนเตรียมทหาร พบว่าบุคลากรที่มีสถานภาพต่างกัน หน่วยงานต่างกัน และ ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม และ 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สภาพการณ์ดังกล่าวอาจเป็นเพราะ ทุกโรงเรียนจะต้องดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละโรงเรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยได้รับนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ และได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ตามกระบวนการและแนวทางทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีการประเมินภายในและภายนอกตามแนวทางการประเมินของกรมสามัญศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำผลการประเมิน เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 11 – 12)

ผลของการศึกษาบ่งชี้ว่า โรงเรียนเตรียมทหารได้ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามแนวทางและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมอบภารกิจให้กระทรวงกลาโหมดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในกองทัพและหน่วยต้นสังกัดทำการส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตาม การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาที่สังกัด โรงเรียนต้องดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และเมื่อสิ้นปีการศึกษาก็สรุปผลการดำเนินงานนั้น จัดทำเป็นรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report : SSR) หน่วยงานต้นสังกัดต้องจัดให้มีการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามความเหมาะสม เพื่อให้สถานศึกษามีความพร้อมในการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร โดยรวมที่พบว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหาร ครู-อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษา เห็นความสำคัญคุณภาพการศึกษา และให้ความเอาใจใส่ในการดำเนินงาน

ประกันคุณภาพการศึกษาของการประกันในโรงเรียน ให้เป็นไปตามเป้าหมายในการพัฒนางานในทุก ๆ ด้าน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา คุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และสนองนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนซึ่งได้มีการกำหนดมาตรฐาน และตัวชี้วัดมาตรฐาน คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไว้ครอบคลุมทั้งด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย เพื่อให้เป็นเครื่องมือในการประเมินภายใน

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของสถานศึกษาที่กระทำโดยบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อเป็นความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา โดยให้สถานศึกษาประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชติกา วรณบุรี (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินและการรับรองคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก การควบคุมคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก บุคลากรที่ปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมและส่วนการตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ควรกระตุ้นหน่วยงานต่างๆ ในการตรวจสอบตนเองและวิเคราะห์ตนเอง และสร้างเสริม ความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรต่อไป ทั้งบุคลากรในหน่วยงานฝึก-ศึกษา และหน่วยงานสนับสนุนการศึกษา ทั้งในระดับผู้บริหารโรงเรียน ครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เพื่อให้สามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและรักษามาตรฐานที่ดีไว้อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเชื่อถือ ความมั่นใจแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และสังคมตลอดไป
2. ควรมีการสนองความต้องการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษามากยิ่งขึ้น เช่น ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพและการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยให้ข้อคิด ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน และให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา
3. ควรเสริมสร้างประสิทธิภาพของการเผยแพร่รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยใช้วิธีการหลากหลาย เพื่อให้ทุกฝ่ายรวมทั้งผู้ปกครองนักเรียนรับรู้อย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยวิธีการศึกษาอื่น ๆ เช่น การสังเกตการณ์ในสภาพจริง การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) รวมทั้งการศึกษากับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องฝ่ายอื่น เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการบริหาร การจัดการศึกษา และการปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
2. ควรศึกษาว่าปัญหาในลำดับแรก ๆ ของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในขั้นตอนต่าง ๆ มีอะไรบ้าง แล้วศึกษาสาเหตุของปัญหา และวิธีการแก้ไข

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมสามัญศึกษา. (2542ก). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. (เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา).

กรุงเทพ ฯ : ศุภสมาคมฯ , อัดสำเนา.

_____. (2542ก). *ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และมาตรฐานและตัวชี้วัด*

มาตรฐานคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. เอกสารชุดการประกัน

คุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. (2542ข). *คู่มือการบริหารงานบุคลากร*. กรุงเทพ ฯ : ศุภสมาคมฯ.

_____. (2542ข). *แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา*. เอกสารชุดการ

ประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา เล่ม 2. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. (2542ค) . *แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กรมสามัญ*

ศึกษา. กรุงเทพ ฯ : ศุภสมาคมฯ

_____. (2542ค). *แนวทางการประเมินภายในเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของ*

สถานศึกษา. กรุงเทพ ฯ : ศุภสมาคมฯ. (เอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา กรม

สามัญศึกษา เล่ม 4).

_____. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*

(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพ ฯ : ศุภสมาคมฯ.

กรมวิชาการ. (2539). *การประกันคุณภาพของสถานศึกษา*. กรุงเทพ ฯ : ศุภสมาคมฯ.

_____. (2539). *การบริหารระบบคุณภาพ*. กรุงเทพ ฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา (คู่มือพัฒนาโรงเรียน

เข้าสู่มาตรฐานการศึกษา อันดับที่ 17/2539).

_____. (2542). *การประกันคุณภาพของสถานศึกษา* . กรุงเทพ ฯ : ศุภสมาคมฯ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544 : 26 พฤศจิกายน) ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ *เรื่องระบบหลัก*

เกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้น

พื้นฐานและปฐมวัย .

_____. (2542ค). *ประกันคุณภาพของสถานศึกษา*. กรุงเทพ ฯ : ศุภสมาคมฯ.

_____. (2542ง). *แนวทางการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*.

กรุงเทพ ฯ : ศุภสมาคมฯ.

เกษมา วรวรรณ ณ อยู่ยง. (2541 , กันยายน). “การประกันคุณภาพการศึกษา,” *การปฏิรูปการ*

ศึกษา. 1(1) : 16 – 18.

- เกียรตินันท์ พันจันทร์. (2543). การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหาร
การศึกษา). กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.
- เข็มทอง ศิริแสงเลิศ. (2540). การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษา
เอกชน กรุงเทพมหานคร, วิทยานิพนธ์ ด.ด. (สาขาบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ :
บัณฑิต วิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ถ่ายเอกสาร.
- จตุพล ยงศร. (2547). การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรโรงเรียน
นายเรืออากาศ กองบัญชาการฝึกศึกษาทหารอากาศ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- จรัญ ดีงาม. (2546). ศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดปทุมธานี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ชวลิต ศรีพวงผกาพันธ์. (2543). ระดับปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายประกันคุณภาพทาง
การศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. รายงานการศึกษา
ค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชำนาญ อยู่แพ. (2544). การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดกรม
อาชีวศึกษา จังหวัดอุดรธานี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เชวงศักดิ์ เขียวเขิน. (2543). การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ
กำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร : บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.
- โชติกา วรรณบุรี. (2547). การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราชตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

- ดวงดาว ทองฝ่อง. (2545). *สภาพและปัญหาการประกันคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา* สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปัญญา ปรวรงค์ทอง. (2545). *สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา* สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง. สารนิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประทุมทิพย์ ศรีเมือง. (2546). *การศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- ไพบุญย์ เปานิล. (2543). *การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด (สาขาเทคโนโลยีการศึกษา) กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ถ่ายเอกสาร.*
- พินิจ รัตนสุขจิตต์. (2544). *ศึกษาศักยภาพในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 12. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.*
- พรชัย สิทธิประสิทธิ์. (2546). *คุณภาพการดำเนินงานของวิทยาลัยพลศึกษา สังกัดกรมพลศึกษา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม. : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.*
- พระราชดำรัส. (2520, กรกฎาคม). พระราชทานแก่ครูใหญ่ และนักเรียน. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.thaisnews.com/prdnews/king/tamroy/education.html>). วันที่สืบค้น 12 ธันวาคม 2550.
- มนต์ตระการ สกุลจิตจินดา. (2548). *ทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.*
- รังสรรค์ นิมิตรสวรรค์. (2540 , มกราคม). นโยบายคุณภาพ, QC NEWS.ปีที่ 4 (ฉบับที่ 6) : หน้า 6 – 8).
- ราชบัณฑิตยสถาน . (2538). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.* กรุงเทพฯ ฯ : อักษรเจริญทัศน์.

- รุ่ง แก้วแดง. (2540, สิงหาคม). “คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาไทยระบบที่ต้องสร้าง,” *มติชนรายวัน*. หน้า 21.
- _____. (2545). *การประกันคุณภาพการศึกษาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ผู้เรียนเป็นสำคัญ*. เอกสารสรุปการบรรยายการสัมมนาเชิงปฏิบัติการโครงการขยายผลการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับสำนักงาน/ศูนย์/ศูนย์การศึกษานอกสถาบัน. ถ่ายเอกสาร. รัตนา เอี่ยมสุวรรณ. (2543). *การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- โรงเรียนเตรียมทหาร. (2548). *คู่มือนักเรียนเตรียมทหาร*. กรุงเทพฯ ฯ : แอดทิม ครีเอชัน.
- โรงเรียนเตรียมทหาร. (2543). *42 ปี โรงเรียนเตรียมทหาร*. กรุงเทพฯ ฯ : แอดทิม ครีเอชัน.
- วันชัย ศิริชนะ. (2537). *การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2540). *หลักการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ : วัฒนาพานิช.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2530). *หลักในการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย*. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เศวณิต เศษานนท์. (2539 , มิถุนายน) . “การประกันคุณภาพการศึกษา,” *สีมาจารย์*. 10 (6) : 43-44.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ ฯ : สกายบุ๊กส์.
- _____. (2543). *มาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ ฯ : บางกอกบล๊อค.
- _____. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ ฯ : พรักหวานกราฟฟิก.
- สมศักดิ์ สันธูเวชญ์. (2541 , พฤษภาคม). *การประกันคุณภาพการศึกษา การวัดผลการศึกษา*. 20(58) : 5 – 58.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2542 , มกราคม). *การประกันคุณภาพการศึกษา พลัง และ ความหวัง*. *วารสารปฏิรูปการศึกษา*. 1(2) : 8 - 9.
- สมกุล ถาวรกิจ. (2543). *รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (สาขาการอุดมศึกษา)* กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ถ่ายเอกสาร.

- สงบ ลักษณะ. (2541, สิงหาคม). “แนวทางประกันคุณภาพการศึกษา,” *ข้าราชการครู*. 18(6) : 2-7.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2545 , 3-6 พฤศจิกายน) *ประกันคุณภาพการศึกษา ...กฎแห่งสำคัญสู่การปฏิรูป*. สัมครด่วน. หน้า 10.
- สมบูรณ์ ชูสินธุ์. (2539). *การบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12*. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพรรณ กิ่งมิ่งแสง. (2543). *การปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิมล ร่องวางนิช. (2544, สิงหาคม). *การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา*. จุฬาลงกรณ์. 20(4) 14 – 20.
- สุพัฒน์ พรหมวัง. (2542). *การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร*. รายงานการศึกษา ค้นคว้าอิสระ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ส่วนการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร. (2548). *คู่มือครู-อาจารย์ โรงเรียนเตรียมทหาร*. นครนายก.
- อดุลย์ วิริยะเวชกุล. (2538). *การประกันคุณภาพทางวิชาการในมหาวิทยาลัยไทย*. กรุงเทพฯ : พี.เอ. ลิฟวิ่ง.
- อมรา เล็กเรณสินธุ์. (2540). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ฝ่ายตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- อภิญา ตันศิริ. (2541, กันยายน). *การประกันคุณภาพการศึกษา, วารสารร่วมไทยทอง*. 7 (9) :29.
- อุทุมพร จามรมาน. (2541). *การประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : อัดสำเนา.

- อุไรรัตน์ จันทคุปต์. (2545). *ความคิดเห็นของผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคที่มีต่อความพร้อมในการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (สาขาวิชาธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- Acher, Hocevar Michel. (1995, June) "The Education Quality System : A Content Validation (Partnerships Organization Development)", *Dissertation Abstracts International*. 56(1) : 192 – 197.
- Broadfoot, Patricia. (1994, April). "Approaches to Quality Assurance and Control in other Countries," *Paper Presented at The Annual Meeting of the Mid-South Educational Research Association*). 6(15) : 4 – 8.
- Boston, K. (1995). *Quality assurance school reviews : Principles and processes*. New South Wales :
NSW Department of School Education.
- Bugg, Kent Andrew. (2000). *Quality assurance and improvement planning in Illinois high schools*. Dissertation, Ed.D. (Educational Administration). Illinois : Graduate School The Illinois State University. (Online). 61(11A) Available : <http://thailis.Uni.net.th/dao> ; Dissertation Abstracts International; Pub Number AA19995664.
- Barlosky and Lawton, S. (1994). *Development Quality School : A Handbook. Inkwell : Graphics.*
- Baumgart, N. (1987). *Equity, Quality and Coat in Higher Education Bangkok : UNESCO Principle Regional Office for Asia and Pacific.*
- Floit, Daryl J. (2000). *The effect of the Illinois Quality assurance external review on Illinois school reform*. Dissertation, Ed.D. (Educational Administration). Illinois : Graduate School The Illinois State University. (Online). 61(11A) Available : <http://thailis.Uni.net.th/dao> ; Dissertation Abstracts International; Pub Number AA19995664.
- Likert, R.A. ; (1932, May). Technique for the measure of attitude. *Arch Psychological*. 25(140) : 1 – 55.

- Harper, John Raymond. (1999). *The role of teams in Quality assurance and improvement planning two Illinois middle schools*. Dissertation, Ed.D. (Educational Administration). Illinois : Graduate School The Illinois State University. (Online). 6(01A) Available : <http://thailis.uni.net.th/dao> ; Dissertation Abstracts International; Pub Number AA19990416.
- Krejeic, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970, Autumn). “Determining Sample Size for Research Activity,” *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607 — 610.
- Parsons, C. (1994). In C. Porsons Eed.), *Quality improvement in education : Case studies in schools, colleges and universities*. London : David Fulton.
- Sallis, E. (1993). *Total Quality Management in Education*. London : Kogan Page.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร ตามความคิดเห็นของบุคลากร ใน 3 ด้าน คือ ด้านการควบคุมคุณภาพ ด้านการตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพ และด้านการประเมินและรับรองคุณภาพ
3. โปรดตอบแบบสอบถามแต่ละตอนทุกข้อ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านเป็นส่วนตัว แต่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเตรียมทหาร

โอกาสนี้ใคร่ขอขอบคุณท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม

พันโทหญิง ดารณี ปัทธิสามะ
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน หรือเติมข้อมูลในช่องว่าง

1. สถานภาพ

- () ผู้บริหาร
() ครู อาจารย์
() เจ้าหน้าที่

2. หน่วยงาน

- () หน่วยงานฝึก – ศึกษา (สกศ.ฯ , กรม นร.ฯ , กพล.ฯ)
() หน่วยงานสนับสนุนการศึกษา (บก.รร.ตท. , กสป. , กสน.ฯ กทบ.ฯ)

3. ประสบการณ์การทำงาน ปี (เศษของปีที่เท่ากับหรือมากกว่า 6 เดือนโปรดนับเป็น 1 ปี)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนของโรงเรียนเตรียมทหารกรมยุทธศึกษาทหาร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร ดังต่อไปนี้ว่ามีการดำเนินการหรือการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับปฏิบัติ หลังข้อความแต่ละข้อตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	1. การควบคุมคุณภาพ 1.1 การศึกษาและการเตรียมการ มีการสร้างเสริมจิตสำนึก และความตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรของโรงเรียนโดยใช้รูปแบบ / วิธีการหลากหลาย เช่น ประชุมอบรม/ สัมมนาทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ประชุมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาเอกสาร ศึกษาดูงาน					
2.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่มีทั้งบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา					

ข้อ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.	มีการแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ ความสามารถเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นคณะกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา					
4.	มีการกำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับภารกิจของการประกันคุณภาพภายใน					
5.	มีการกำหนด ประกาศ ให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนโยบายการดำเนินการการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรของโรงเรียนรับรู้					
6.	มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรอย่างเหมาะสม					
7.	มีการประชุม ปรึกษาหารือ ในลักษณะการทำงานเป็นทีมในการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา					
8.	มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่นเอกสาร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์เพียงพอสำหรับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา					
9.	มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่ครอบคลุมสภาพปัจจุบันและปัญหาของโรงเรียน ข้อมูลปัจจัยการผลิต กระบวนการ และผลผลิต ของโรงเรียนที่อำนวยความสะดวกแก่งานประกันคุณภาพ					
10.	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบและหน่วยรับผิดชอบระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนอย่างชัดเจน					
11.	มีการรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบ ปรับปรุงและพัฒนาข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน					
12.	การใช้และการให้บริการข้อมูลสารสนเทศทำได้สะดวก รวดเร็วเอื้ออำนวยต่องานประกันคุณภาพ					
13.	มีการทดลองประเมินตนเอง ประเมินกลุ่มงาน/โครงการตามภารกิจและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการทดลองประเมินตนเอง/ประเมินงาน/โครงการตามภารกิจ					

ข้อ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
14.	มีการดำเนินการตามแผนงานพัฒนาบุคลากรเพื่อการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ					
15.	มีการส่งเสริมให้บุคลากรไปร่วมประชุม อบรม สัมมนา หรือศึกษาการดำเนินงานของหน่วยงานอื่นเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพ					
	1.2 การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา					
1.	มีการจัดทำแผน เช่น ธรรมนูญโรงเรียน แผนยุทธศาสตร์ และ แผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและที่เอื้อต่อการประเมินภายในและภายนอก					
2.	ในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน และแผนยุทธศาสตร์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการพิจารณาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และการกำหนดทิศทางในอนาคตของโรงเรียนหรือวิสัยทัศน์ร่วมกัน					
3.	มีการใช้ข้อมูลความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนประกอบการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน					
4.	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายและการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายของโรงเรียน					
5.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ/ทีมงาน บุคลากรภายในสถานศึกษา และบุคลากรภายนอกสถานศึกษา เช่น กรมยุทธศึกษาทหาร สถาบันเครือข่ายกองทัพ / นอกกองทัพ เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา					
6.	มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดสอดคล้องกับจุดเน้นและทิศทางการพัฒนาโรงเรียน					
7.	มีการนำมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเป็นเป้าหมายในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน					

ข้อ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8	การประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้อย่างเป็นทางการเป็นที่รับรู้ของบุคลากร					
9	มีการวางแผนการใช้ทรัพยากรทั้งบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา					
10.	มีการกำหนดคณะทำงานรับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลสำหรับมาตรฐานต่าง ๆ และระยะเวลาชัดเจน					
11.	มีการจัดกิจกรรมให้คณะทำงานมีความรู้ ความเข้าใจวิธีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน					
12.	มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีซึ่งมีการกำหนดระยะเวลา ผู้รับผิดชอบงาน/กิจกรรม / โครงการอย่างชัดเจน					
13.	มีการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับโรงเรียน/ ฝ่าย/หมวด/งาน/บุคคล					
14.	มีการกำหนดมาตรฐานในการกำกับและตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากร					
15.	มีการกำหนดหรือนิยามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนออกมาเป็นเอกสาร					
1.	2. การตรวจสอบและการปรับปรุงคุณภาพ 2.1 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีการจัดทำคู่มืองานตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไว้เป็นแนวปฏิบัติอย่างชัดเจน					
	2. บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินการประกันคุณภาพของโรงเรียน					

ข้อ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.	มีการนิเทศ กำกับ ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากร					
4.	มีการจัดกิจกรรมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน					
5.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประกอบด้วยบุคลากรจากหลายฝ่ายที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการประเมินคุณภาพ					
6.	การกำหนดวันเวลาในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นที่รับรู้ของบุคลากร					
7.	มีการจัดส่งรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ที่ครบถ้วนให้แก่คณะกรรมการการตรวจสอบคุณภาพภายในทันเวลาก่อนการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพ					
8.	คณะกรรมการการตรวจสอบคุณภาพดำเนินการตรวจสอบคุณภาพตามระบบและกลไกที่โรงเรียนได้กำหนดขึ้น					
9.	มีการจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรของหน่วยงานให้ทราบวัตถุประสงค์ของการประเมินและสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ประเมิน ผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงาน					
10.	มีการตรวจสอบเอกสารเพิ่มเติมอย่างละเอียดทั้งจากเอกสารองค์ประกอบคุณภาพการศึกษา และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง					
11.	มีแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานผลคุณภาพการศึกษาประจำปี จากบุคคลผู้รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					

ข้อ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12.	รายงานผลคุณภาพการศึกษาประจำปีมีการรวบรวม และนำเสนอสารสนเทศผลการดำเนินงานซึ่งมีสาระสำคัญครอบคลุมการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนในรอบปี					
13.	มีการพัฒนาความสามารถในการประเมินผลแก่คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง					
14.	มีดำเนินการที่เป็นการกระตุ้นหน่วยงานต่างๆ ในการตรวจสอบตนเองและวิเคราะห์ตนเอง					
15.	มีการกระตุ้นให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพและการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยให้ข้อคิดให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน และให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา รวมทั้งคอยติดตามผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงผู้เรียนที่บ้าน					
16.	มีการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยใช้วิธีการหลากหลาย เช่น จัดทำรายงาน นิทรรศการ ประชุมชี้แจง ประกาศในเว็บไซต์ของโรงเรียนเพื่อให้ทุกฝ่ายรับทราบ					
1.	2.2 การปรับปรุงคุณภาพ มีการสรุปรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพ เปรียบเทียบกับสิ่งที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
2.	บุคลากรมีส่วนในการพิจารณาผลการประเมินและตัวชี้วัดของมาตรฐานต่าง ๆ					

ข้อ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.	มีการรับข้อมูลป้อนกลับจากนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับทราบความคิดเห็น ความพึงพอใจและ ข้อเสนอแนะที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน					
4.	มีการดำเนินการปรับเปลี่ยนวิธีปฏิบัติงานในทางที่ดี ขึ้นให้เกิดประสิทธิภาพ/ผลมากขึ้นเพื่อปรับปรุง คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน					
5.	มีการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนโดยใช้ วงจร Plan-Do-Check-Act					
1.	3. การประเมินและรับรองคุณภาพ 3.1 ก่อนการตรวจเยี่ยม มีการตรวจทานข้อมูล เตรียมการด้านเอกสาร รายงานที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานต่าง ๆ พร้อมสำหรับการประเมิน					
	2. มีการจัดทำแผนงานการตรวจเยี่ยมเป็นลายลักษณ์อักษรและแจ้งให้หน่วยงานที่จะถูกประเมินทราบล่วงหน้า					
	3. มีการทำความเข้าใจกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ บทบาทและหน้าที่ในการประเมินภายนอก					
	4. มีการประสานงานกับบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบ วิธีการประเมินภายนอก					
	5. มีการจัดส่งรายงานการประเมินตนเองและเอกสารที่เกี่ยวข้องก่อนรับการประเมินอย่างครบถ้วน					

ข้อ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.	หน่วยงานมีความพร้อมเรื่องสถานที่ เอกสารหลักฐาน ข้อมูลที่อยู่ในหน่วยงานทั้งในส่วนที่ได้แจ้งไว้ล่วงหน้าและส่วนที่อาจขอเพิ่มเติม พร้อมให้ความสะดวกแก่ผู้ประเมิน					
7	มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรของหน่วยงานได้ร่วมรับฟัง ชักถามและแสดงความคิดเห็นเพื่อสร้างความกระจ่าง เกี่ยวกับการดำเนินงานแก่คณะผู้ประเมิน					
8.	มีผู้ประสานงานที่มีประสิทธิภาพตลอดช่วงการตรวจ เยี่ยมทำหน้าที่ประสานงานกับบุคคล/หน่วยงาน เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพจริง โดยการสังเกต สอบถาม หรือสัมภาษณ์ตามที่ผู้ประเมินต้องการ					
9.	บุคลากรของสถานศึกษาได้รับฟังและแสดงความคิดเห็น ในช่วงเวลา การสรุป และการนำเสนอผลด้วยวาจาของผู้ ประเมิน					
1.	3.3 หลังการตรวจเยี่ยม มีการติดตามรายงานผลการประเมินฉบับลายลักษณ์ อักษรและข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับการประเมินจาก คณะผู้ประเมิน					
2.	มีการศึกษารายละเอียดรายงานผลการประเมินว่าตรง ตามความเป็นจริงหรือเป็นไปตามที่คณะผู้ประเมินได้ รายงานผลด้วยวาจาหรือไม่ มีข้อทักท้วงหรือข้อมูล เพิ่มเติมเพื่อแจ้งกลับไปยังคณะผู้ประเมิน เพื่อแก้ไข ปรับปรุง หรือไม่					

ข้อ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน	ระดับปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.	มีการประชาสัมพันธ์ผลการประเมินภายนอกด้วยสื่อและช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ทุกฝ่ายรวมทั้งผู้ปกครองนักเรียนรับรู้ทั่วถึง					
5.	มีการรายงานคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรให้แก่หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง					

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ	หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์	อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. นาวาอากาศเอก สถาพร แจ่มจันทร์	รองหัวหน้าคณะทำงานประกันคุณภาพ
โรงเรียนเตรียมทหาร
4. นาวาเอกหญิง อรสา ดุรงค์เดช	ผู้อำนวยการกองวิชาภาษาต่างประเทศ
โรงเรียนเตรียมทหาร
5. นาวาเอกหญิง เรณู จิรศัทธิธรรม	รองผู้อำนวยการกองสถิติและประเมินผล
โรงเรียนเตรียมทหาร

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	พนโทหญิง ดารณี ปัทธิสามะ
วัน/เดือน/ปีเกิด	วันที่ 27 กรกฎาคม 2501
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	36/1 หมู่ 10 ต.ศรีกะอาง อ.บ้านนา จ.นครนายก 26110
ตำแหน่งปัจจุบัน	นายทหารห้องปฏิบัติการกองวิชาภาษาต่างประเทศ ส่วนการศึกษา โรงเรียนเตรียมทหาร กรมยุทธศึกษาทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2520	เจ้าหน้าที่ธุรการกองวิชาภาษาต่างประเทศ โรงเรียนเตรียมทหาร
พ.ศ. 2536	อาจารย์กองวิชาภาษาต่างประเทศ โรงเรียนเตรียมทหาร
พ.ศ. 2545	นายทหารห้องปฏิบัติการกองวิชาภาษาต่างประเทศ โรงเรียนเตรียมทหาร
- ปัจจุบัน	

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2516	ม.ศ. 3 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี
พ.ศ. 2527	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนดุสิตพลนิชการ
พ.ศ. 2535	ค.บ. วิทยาลัยครูจันทระเกษม
พ.ศ. 2550	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ